

Załącznik do uchwały nr / /2005
Rady Gminy Korytnica z dnia 2005 roku

RADA GMINY KORYTNICA
WÓJT GMINY KORYTNICA

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY WIEJSKIEJ KORYTNICA

powiat węgrowski
województwo mazowieckie

WARSZAWSKIE CENTRUM
DEMOKRACJI LOKALNEJ
P.F.S.B.L.

00-095 Warszawa, ul. Senatorska 36
tel./fax 826 83 82, 826 15 76
NIP 526-10-06-004

31.01.2005

KORYTNICA, STYCZEŃ 2005

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.....	3
Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem planu	3
Środowisko przyrodnicze	6
WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	7
KLIMAT	8
SZATA ROŚLINNA	9
GLEBY I UŻYTKOWANIE	11
ZANIECZYSZCZENIA ŚRODOWISKA	12
OCHRONA ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY	13
IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW - UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO ..	14
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	16
IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	33
Gospodarka.....	34
RYNEK PRACY - BEZROBOCIE	45
IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	48
Sfera społeczna.....	49
IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW.....	56
Realizacja zadań i projektów.....	61
1. Planowane projekty i zadania inwestycyjne na lata 2004 - 2006.....	61
2. PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE NA LATA 2007-2013.....	62
3. OKREŚLENIE KRYTERIÓW KOLEJNOŚCI REALIZACJI PROJEKTÓW	65
Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy	65
Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	67
Plan finansowy na lata 2004-2006 oraz prognoza budżetu do 2013 roku.....	69

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wiejskiej Korytnica jest dokumentem opracowanym dla potrzeb:

- oceny jej sytuacji społeczno-gospodarczej,
- określenia płynności finansowej gminy,
- kształtowania długookresowej polityki inwestycyjnej

z uwzględnieniem zasad planowania strategicznego stosowanych w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Niniejszy dokument odpowiada formalnym wymogom UE w zakresie korzystania z funduszy strukturalnych.

Plan Rozwoju Lokalnego w syntetycznym ujęciu przedstawia obecną sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy, formułuje założenia i cele rozwojowe, zawiera także opis strategii kształtowania rozwoju społecznego i gospodarczego. Zostają w nim oszacowane spodziewane efekty planowanych inwestycji oraz ich wpływ na przebieg procesów rozwojowych, a także wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy.

Poszczególne rozdziały opracowania koncentrują się na ocenie różnych elementów sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, z wykazaniem istniejących silnych i słabych stron oraz oszacowaniem przewidywanego popytu na poszczególne grupy usług, stosownie do zmian demograficznych i ogólnej koncepcji przyszłościowego zagospodarowania gminy. Plan Rozwoju Lokalnego jest pomocny w koordynacji niezbędnych inwestycji i racjonalnego ich usytuowania w miejscu i czasie.

Plan Rozwoju Lokalnego jest komplementarny oraz zgodny z dokumentami określającymi politykę rozwoju przestrzennego gminy i jako taki powinien być rozpatrywany w odniesieniu do koncepcji przyjętych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korytnica. W opracowaniu wykorzystano informacje uzyskane od poszczególnych referatów Urzędu Gminy. Projekt dokumentu był przedmiotem szerokich konsultacji społecznych.

Podsumowując można stwierdzić, że Plan Rozwoju Lokalnego to kompleksowy dokument określający strategię społeczno-gospodarczą Gminy Korytnica na lata 2004-2006 oraz 2007-2013.

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

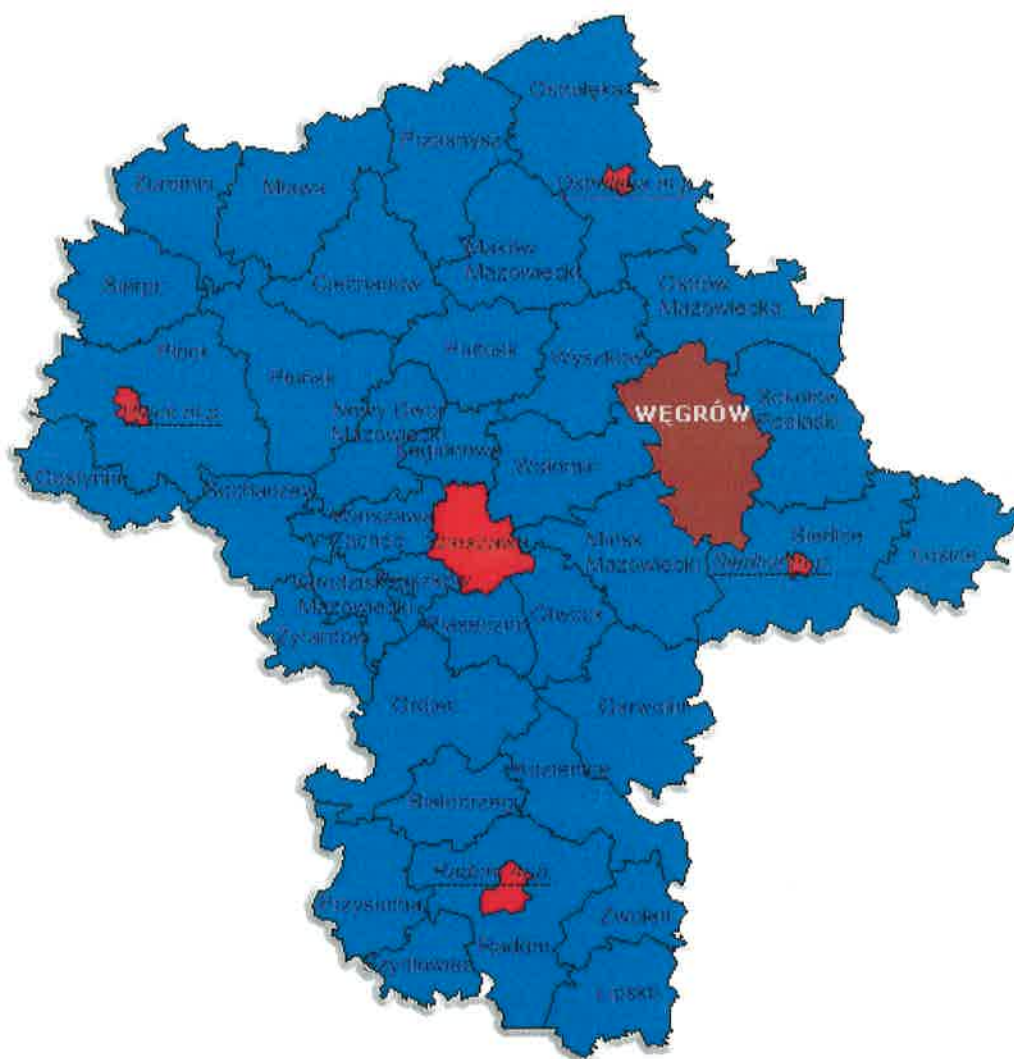
Obszar: GMINA KORYTNICA

Czas realizacji: lata 2004-2013

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ

GMINA KORYTNICA jest położona w środkowo – zachodniej części powiatu węgrowskiego w odległości około 15 km na zachód od Węgrowa.

GMINA KORYTNICA graniczy od zachodu z Gminą Jadów i Gminą Strachówka (powiat wołomiński), od południowego zachodu z Gminą Dobrze (powiat miński), od

wschodu z Gminą Liw (powiat węgrowski), od południa z Gminą Wierzbno (powiat węgrowski), od północy z Gminą Łochów i Gminą Stoczek (powiat węgrowski).

Ogólna powierzchnia GMINY KORYTNICA wynosi 180,54 km². Jest to druga co do wielkości gmina powiatu węgrowskiego. Łączna liczba ludności Gminy wynosi 6 907, przy czym średnia gęstość zaludnienia jest niższa niż średnio w powiecie i wynosi 38 osób/ km². Gmina leży w obrębie Wysoczyzny Siedleckiej. Obszar gminy jest równinny, płaski, dominują nawierzchnie o nachyleniu poniżej 5% z niewielkim udziałem form wydmych w rejonie Rowisk i Traw, oraz wydmych wałów i wydmy parabolicznych o nachyleniu 5-10% występujących na północ od Paplina. Teren gminy jest odwadniany przez rzekę Liwiec i jej bezpośrednie dopływy. Na obszarze gminy nie występują zasoby o znaczeniu gospodarczym. W większych ilościach występują jedynie surowce okruchowe głównie piaski ze żwirem. Główną funkcją GMINY KORYTNICA jest rolnictwo zatrudniające około 80% zawodowo czynnych.

Gmina składa się z 41 miejscowości statystycznych o stosunkowo niewielkiej liczbie ludności. Tylko dwie miejscowości posiadają powyżej 500 mieszkańców, są to miejscowości Korytnica oraz Turna.

Alfabetyczny wykaz miejscowości Gminy: Adampol, Bednarze, Chmielew, Czaple, Dąbrowa, Decie, Górki Borze, Górki Grubaki, Górki Średnie, Jaczew, Jugi, Kąty, Komory, Korytnica, Kruszew, Kupce, Leśniki, Lipniki, Maksymilianów, Nojszew, Nowy Świętochów, Paplin, Pniewnik, Połazie Świętochowskie, Rabiany, Rąbież, Roguszyn, Rowiska, Sekłak, Sewerynow, Stary Świętochów, Szczurów, Trawy, Wielądki, Wola Korytnica, Wypychy, Zakrzew, Zalesie, Żabokliki, Żelazów.

Na charakter gminy i możliwości jej zainwestowania istotny wpływ mają powiązania z sieciami komunikacyjnymi, a także potencjał gospodarczy położonych w pobliżu ośrodków miejskich. Uwarunkowania te w istotny sposób wpływają na koszty i możliwe do uzyskania rezultaty poszczególnych inwestycji.

Kluczowe znaczenie dla GMINY KORYTNICA mają powiązania transportowe i gospodarcze z blisko położonym miastem powiatowym - Węgrowem, a także znacznie słabiej rozwinięte powiązania z głównymi miastami regionu – Warszawą i Siedlcami. GMINA KORYTNICA jest położona peryferyjnie względem ww. miast, co w znacznej mierze determinuje stosunkowo niski stopień urbanizacji obszaru gminy.

Niezbyt korzystne powiązania komunikacyjne gminy negatywnie wpływają na współpracę i możliwość rozwoju gospodarczego w oparciu o bardziej odległe, lepiej rozwinięte ośrodki. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 697 relacji Węgrów – Łochów – Wyszaków zapewniająca spójność sieci dróg krajowych. Droga wojewódzka nr 637 relacji Warszawa – Węgrów – Sokołów Podlaski – Drohiczyn stanowi ważne połączenie między głównymi ośrodkami miejskimi województwa mazowieckiego. Tak niewielka ilość głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy stanowi „wąskie gardło” dla dalszego, zrównoważonego rozwoju gminy i decyduje o niezbyt korzystnym połączeniu komunikacyjnym z resztą kraju.

Zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy podstawowa działalność prowadzona na terenie gminy opiera się o produkcję rolną. Duże znaczenie mają też niewielkie zakłady usługowo-przemysłowe.

Występują tu niewielkie złoża surowców naturalnych. Istotnym walorem gminy jest dobry stan środowiska naturalnego stwarzający szansę na rozwój działalności rekreacyjnej i agroturystycznej.

2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE¹

Według fizycznogeograficznej regionalizacji Polski północna i północno zachodnia część GMINY KORYTNICA leży w obrębie Niziny Środkowomazowieckiej w mezoregionach Równiny Wołomińskiej oraz Wysoczyzny Kałuszyńskiej. Gmina charakteryzuje się dość monotonną powierzchnią. Najwyżej położony punkt w gminie – garb wznoszący się na wysokość 175 m n.p.m. znajduje się w okolicach Pniewnika i Roguszyna. Pod względem tektonicznym GMINA KORYTNICA leży na terenie obniżenia podlaskiego, należącego do platformy wschodnioeuropejskiej.

GMINA KORYTNICA znajduje się tylko w niewielkim stopniu w granicach systemu obszarów prawnie chronionych, zwanego Ekologicznym Systemem Obszarów Chronionych. Północno wschodni skraj gminy (w granicach wsi Paplin), na obszarze o powierzchni 100 ha włączono do otuliny Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. W sąsiedztwie GMINY KORYTNICA znajduje się tylko jeden rezerwat przyrody „Śliże” w Gminie Jadów. Na północ od GMINY KORYTNICA rozciąga się rozległy Nadbużański Park Krajobrazowy zaś na wschód i południowy wschód Siedlecko – Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu. W Krajowej Sieci Ekologicznej (ECONET-POLSKA) północna część GMINY KORYTNICA należy do korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym. Jest to dolina rzeki Liwiec, dotychczas nie objęta ochroną prawną. Na północ od GMINY KORYTNICA rozciąga się obszar o międzynarodowej randze przyrodniczej – Obszar Doliny Dolnego Bugu.

GMINA KORYTNICA znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski.

W zakresie ochrony środowiska na terenie gminy obowiązują zasady prowadzenia polityki ekologicznej zgodnej z założeniami polityki krajowej, wojewódzkiej i lokalnej w oparciu o przyjęte zasady, obowiązujące ustawy i przepisy szczegółowe.

Opracowanie poniższego dokumentu ma dodatkowo na celu ułatwienie ujednoczenia zasad zarządzania środowiskiem naturalnym na terenie gminy ze standardami UE. Ujęte w Planie Rozwoju Lokalnego inwestycje w istotny sposób przyczynić mają się także do poprawy stanu środowiska i rozwiązania podstawowych problemów infrastrukturalnych

¹ W opracowaniu wykorzystano „Program ochrony środowiska dla gminy Korytnica”, 2004 r.

GMINY KORYTNICA, stąd ważne jest racjonalne ich planowanie i zintegrowanie z podstawowymi założeniami lokalnej polityki przestrzennej i ekologicznej.

WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Teren Gminy położony jest w dorzeczu Bugu. Największą rzeką tego regionu jest Liwiec (lewobrzeżny dopływ Bugu) płynie wzdłuż północnej granicy gminy. Całość zlewni Liwca położona jest w obrębie Wysoczyzny Siedleckiej. W pobliżu Węgrowa dolina osiąga szerokość kilometra, a poniżej rozszerza się do 2 km. Tereny wzdłuż rzeki wykorzystywane są pod pola uprawne, pastwiska i łąki. Wody Liwca zostały zaliczone pod względem czystości do wód pozaklasowych. Należy jednak zauważyć, że w ostatnich latach niektóre wskaźniki ulegają poprawie, w związku z czym w ciągu kilku najbliższych lat wody Liwca powinny osiągnąć II klasę czystości. W obrębie gminy przepływają trzy dopływy rzeki Liwiec: Czerwonka, Mikosz oraz Wąsosz. Według danych „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korytnica” z 1999 r. na terenie gminy zostało zinwentaryzowanych ponad 120 starorzeczy Liwca i 135 sztucznych zbiorników. Wody powierzchniowe wykorzystywane są do nawadniania pól i gruntów leśnych, napełniania stawów rybnych, do celów rekreacyjnych, przeciwpożarowych, a także jako odbiorniki ścieków komunalnych i przemysłowych.

Tabela 1

Zestawienie jakości wód powierzchniowych objętych monitoringiem regionalnym w GMINIE KORYTNICA (na podst. danych WIOŚ)

Punkty pomiarowo-kontrolne	Rok badania	Klasyfikacja rzek			Wskaźnik decydujący o klasie czystości
		Bakteriologia	Fizyko-chemiczna	Ogólna	
Liw (52,8km)	2002	NON	III	NON	miano Coli
Paplin (34,7km)	1999	NON	NON	NON	ołów, fosfor ogólny, miano Coli
Paplin (34,7km)	2000	NON	NON	NON	fosfor ogólny, azot azotanowy, miano Coli
Paplin (34,7km)	2001	NON	NON	NON	fosfor ogólny, miano Coli
Paplin (34,7km)	2002	NON	NON	NON	fosfor ogólny, miano Coli

Gwizdały (7,9km)	2002	NON	III	NON	miano Coli
---------------------	------	-----	-----	-----	------------

Jednym z podstawowych celów polityki ekologicznej Polski w zakresie gospodarki jest osiągnięcie właściwego stanu ekologicznego wód oraz zapobieganie zanieczyszczeniom wód powierzchniowych, ze szczególnym naciskiem na zapobieganie w miejscu ich powstawania. Zastosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) w produkcji przemysłowej i rolnej pozwoli na zmniejszenie zapotrzebowania na wodę oraz ograniczy wielkość ładunków odprowadzanych do odbiorników.

W zakresie wód podziemnych na terenie GMINY KORYTNICA użytkowe poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Jakość wód podziemnych w Korytnicy, podobnie jak na terenie całego województwa mazowieckiego, uznawana jest za średnią – wymagającą prostego uzdatniania. Wody złej jakości, których parametry fizyczno – chemiczne przekraczają wymagania dla wód pitnych, obserwuje się w dolnie rzeki Liwiec, na północny wschód od Korytnicy.

Zgodnie z „Programem ochrony środowiska dla Gminy Korytnica” do zadań priorytetowych w zakresie ochrony wód powierzchniowych należą:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń przemysłowych odprowadzanych do wód powierzchniowych o 50% do 2010 r. w stosunku do roku 1990.
- zmniejszenie na terenie miast i osiedli wiejskich zanieczyszczeń komunalnych odprowadzanych do wód powierzchniowych o 30% do 2010 r. w stosunku do roku 1990
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze spływu powierzchniowego odprowadzanych do wód powierzchniowych o 30% w 2010 r. w stosunku do roku 1990

Do zadań priorytetowych gminy w zakresie ochrony wód powierzchniowych należą:

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią
- ograniczenie spływu zanieczyszczonych wód do rzek i stawów, w szczególności z pól i dróg
- systematyczna kontrola jakości wód powierzchniowych
- renowacja i utrzymanie w dobrym stanie rowów melioracyjnych
- zagospodarowanie i utrzymanie w czystości brzegów rzek i stawów

KLIMAT

Warunki klimatyczne na terenie są przestrzennie zróżnicowane, z większymi wpływami klimatu kontynentalnego, charakteryzującego się cieplejszym latem i mroźniejszą zimą. W

ostatnich latach zaobserwowano pogłębiający się wpływ klimatu morskiego, co przejawia się w zmniejszeniu rocznych amplitud temperatur.

GMINA KORYTNICA położona jest w mazowiecko – podlaskim regionie klimatycznym (W. Chechłowski, 1987). Na obszarze tym występują znaczne roczne amplitudy temperatur powietrza. Średnie roczne temperatury wahają się od 7 do 7,5°C. Średnia temperatura w okresie zimowym wynosi 0,6°C przy wyraźnie zarysowującym się spadku w kierunku wschodnim. Średnie temperatury miesięczne kształtują się od -4,5°C (styczeń) do 18°C (lipiec). Liczba dni mroźnych wynosi od 50 do 60, przymrozkowych od 110 do 130, a czas zalegania pokrywy śnieżnej od 90 do 110 dni. Suma opadów atmosferycznych w roku wynosi 500 – 600 mm i jest mniejsza niż przeciętnie w Polsce (obszar gminy znajduje się pod mniejszym wpływem wilgotnych mas powietrza napływających z Atlantyku). W półroczu zimowym suma opadów wynosi 200 – 250 mm, natomiast w półroczu letnim 300 – 350 mm. Znaczna część opadów, która dociera do powierzchni ziemi paruje z powrotem do atmosfery (rocznie wyparowuje ok. 500 mm). Średnia wilgotność powietrza w ciągu roku wynosi 82%. Dominują wiatry zachodnie i południowo zachodnie. Latem powodują one ochłodzenie i deszcze, natomiast w zimie – odwilż i ocieplenie. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,5 m/s. Okres wegetacyjny trwa średnio 200 – 210 dni.

SZATA ROŚLINNA

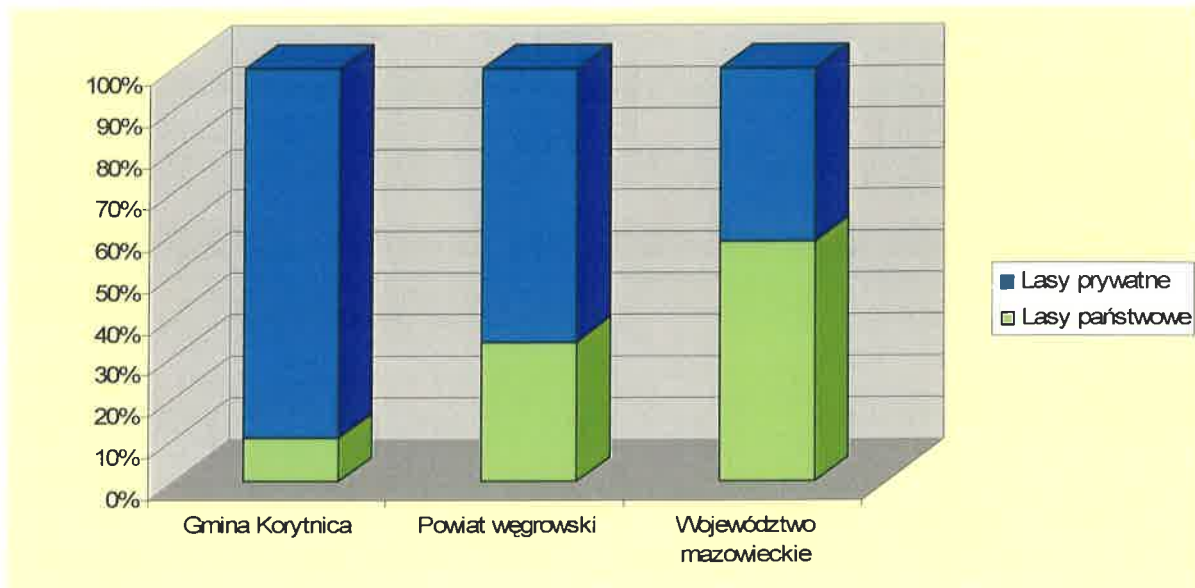
Obszar GMINY KORYTNICA należy do terenów o niskiej lesistości - 15% (2 714 hektarów). Stopień lesistości w województwie Mazowieckim wynosi 22%, a w kraju 28%. Teren gminy z uwagi na korzystne warunki wykorzystywany jest głównie dla celów rolniczych.

Tabela 2

Struktura własnościowa lasów na terenie gminy, województwa, kraju:

	Powierzchnia (ha)	Użytki leśne (%)	Grunty leśne (ha)				
			Lasy		Grunty zadrzewione		
			Ogółem	ogółem	Państwowe	prywatne	
Gmina Korytnica	18 054	15	2 904	2 714	290	2 424	190
Powiat węgrowski	121 918	25	31 306	30 824	10 436	20 388	482
Województwo mazowieckie	35 579	22	793 591	782 863	453 711	329 152	10 728

Źródło: Roczne sprawozdanie geodezyjne (stan na 31.12.2003), Rocznik statystyczny województwa mazowieckiego (stan na rok 2001)

Większość lasów 2 424 ha, tj. 89,31 %, należy do indywidualnych gospodarstw rolnych i rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Pozostałe 290 ha, tj. 10,69%) to lasy państwowe.

Obszary leśne GMINY KORYTNICA są nadzorowane przez Nadleśnictwo Łochów. Lasy państwowe przyporządkowane są do obrębu leśnego Węgrów i do Leśnictwa Węgrów.

Lasy nie stanowią dużych kompleksów, lecz występują wyspowo. Lasy prywatne tworzą kompleksy leśne oraz niewielkie skupiny. Największe kompleksy leśne znajdują się w zachodniej części gminy (lasy prywatne). Lasy są elementem zapewniającym równowagę ekologiczną środowiska. Spełniają ważne funkcje: przyrodnicze, gospodarcze oraz turystyczne. W zależności od m.in. od występującej różnorodności przyrodniczej, zagospodarowania i położenia względem terenów zurbanizowanych, lasy spełniają różne funkcje ochronne. Są one ostoją zwierząt i roślin chronionych jak też pełnią funkcję glebochronną i wodochronną. Celowe są więc starania o przywrócenie lasów na części wylesionych terenów o niskiej jakości gruntów oraz wszelkich nieużytków, a w przyszłości stworzenie ciągu kompleksów leśnych w celu zwiększenia ich potencjału biologicznego. Szata roślinna typowa dla obszaru gminy to gatunki szeroko rozpowszechnione w północnej i środkowej Europie. Wiele jest gatunków o charakterze eurosyberyjskim. Na wilgotnych łąkach spotyka się wiele roślin północnych. W gminie wydzielono szereg pomników przyrody. Reprezentowane są one głównie poprzez pojedyncze drzewa oraz aleje i grupy drzew. Gatunki objęte ochroną to: dęby szypułkowe, lipa drobnolistna, wiąz szypułkowy, świerk pospolity, jesiony, graby oraz wiązy. Najokazalszy z nich to dąb szypułkowy o obwodzie do 510 cm i wysokości 28 m.

Wg danych Starostwa Powiatowego w Węgrowie areał obszarów przewidzianych do zalesień na terenie GMINY KORYTNICA, nie należących do Lasów Państwowych przedstawia się następująco:

Tabela 3

Areał i koszt zalesień na terenach niepaństwowych w latach 2004 – 2011

Gmina	Obszary do zalesienia (ha)		Szacunkowy koszt (tys. zł)	
	2004 – 2006	2007 – 2011	2004 – 2006	2007 – 2011
Korytnica	105,0	318,0	168,0	508,8

GLEBY I UŻYTKOWANIE

Korytnica jest gminą o zdecydowanie rolniczym charakterze. Użytki rolne stanowią ponad 80% jej powierzchni, z czego 52% to grunty orne. Jest to najwyższy udział użytków rolnych wśród gmin powiatu węgrowskiego. Stan i jakość gleb na obszarach rolniczych ma szczególne znaczenie, decyduje o rodzaju uprawianych roślin oraz wielkości zbiorów. Na terenie gminy występują gleby średniej przydatności rolniczej, należące głównie do IVa-V klasy bonitacyjnej. Wskaźnik bonitacji wynosi 0,92. Najlepsze gleby (klasa bonitacyjna I – III) występują w południowo zachodniej i środkowo wschodniej części gminy. Największy procent powierzchni stanowią kompleksy żytne o różnym rodzaju przydatności. Przeważają gleby lekkie i bardzo lekkie – bielcowe i rdzawe wytworzone z piasków gliniastych i żwirów piaszczystych. Miejscami występują także gleby płowe i brunatne wylugowane. Ponad 400 ha gruntów ornych w obrębie gminy to tereny zabagnione i prawie 100 ha gruntów znajduje się pod rowami melioracyjnymi.

Wg „Programu ochrony środowiska dla Gminy Korytnica” powierzchnię ziemi na terenie gminy można określić jako mało zdewastowaną i mało zdegradowaną. Jej odporność degradację, poza obszarami położonymi wzdłuż Liwca, jest mała i lokalnie średnia, co ma bezpośredni związek ze strukturą ekologiczną, budową gruntu i rzeźbą terenu, stosunkami wodnymi oraz chemizmem gleby i roślin.

W gminie degradacja powierzchni ziemi występuje punktowo i ma związek przede wszystkim z prowadzeniem odkrywkowej eksploatacji złóż kopalin. Gmina nie jest narażona na znaczny wpływ zanieczyszczeń, ponieważ nie jest silnie zurbanizowana ani uprzemysłowiona. Najważniejsze jest więc zabezpieczenie gleby przed erozją, niszczeniem mechanicznym i niewłaściwymi zabiegami rolniczymi, naruszającymi równowagę przyrodniczą.

ZANIECZYSZCZENIA ŚRODOWISKA

1. Zanieczyszczenia powietrza

Na terenie GMINY KORYTNICA brak jest stacji pomiarowych zanieczyszczeń powietrza, natomiast jakość powietrza w powiecie węgrowski jest oceniana wysoko. Obserwuje się jedynie podwyższenie zawartości dwutlenku węgla, co jest konsekwencją emisji z kotłowni węglowych oraz zanieczyszczeń komunikacyjnych. Zgodnie z oceną roczną WIOŚ (2002 r.) powiat węgrowski jest zakwalifikowany do strefy B, tj. obszarów, na których występują przekroczenia poziomu dopuszczalnego lecz nie przekraczany jest poziom dopuszczalny. Na stan atmosfery w GMINIE KORYTNICA mają wpływ głównie emisje z kotłowni należących do właścicieli zabudowy jednorodzinnej, szkół (niska emisja palenisk domowych, co wiąże się ze zwiększoną emisją związków węgla i siarki).

2. Gleby

Typowo rolniczy charakter oraz brak silnie rozwiniętej sieci dróg minimalizuje poziom skażenia gleby metalami ciężkimi. W gminie degradacja powierzchni ziemi występuje punktowo i ma związek przede wszystkim z prowadzeniem odkrywkowej eksploatacji złóż kopalin. Gmina nie jest narażona na znaczny wpływ zanieczyszczeń, ponieważ nie jest silnie zurbanizowana ani uprzemysłowiona. Najważniejsze jest więc zabezpieczenie gleby przed erozją, niszczeniem mechanicznym i niewłaściwymi zabiegami rolniczymi, naruszającymi równowagę przyrodniczą.

3. Hałas

Na poziom hałasu w GMINIE KORYTNICA wpływa przede wszystkim hałas komunikacyjny. Ze względu na rolniczy charakter gminy, nie ma tu praktycznie zagrożenia hałasem przemysłowym.

4. Wody powierzchniowe i gruntowe

Głównym czynnikiem negatywnie wpływającym na stan czystości wód na terenie gminy jest niekontrolowany zrzut ścieków oraz nieszczelne szamba przydomowe. Sytuacja taka w dużej mierze wynika z nierozwiązanego dotąd problemu skanalizowania niektórych części gminy.

OCHRONA ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY

Rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców oraz możliwości zastosowania nowych, przyjaznych środowisku rozwiązań umożliwia prowadzenie polityki ekologicznej na terenie gminy. Rozpoznanie podstawowych walorów i słabości lokalnego środowiska jest podstawą do opracowanie długoterminowego planu działania w tym zakresie.

GMINA KORYTNICA tylko w swojej północnej części charakteryzuje się dużą zmiennością krajobrazów i znacznymi obszarami o wysokiej wartości przyrodniczej. Naturalnym bogactwem są tereny doliny rzeki Liwiec stanowiącej korytarz ekologiczny o randze krajowej.

Tabela 4

Prawnie ustanowione formy ochrony przyrody w GMINIE KORYTNICA

	Formy ochrony						
	Parki krajobrazowe			Rezerwy przyrody		Użytki ekologiczne	Pomniki przyrody
	Park (ha)	Otulina (ha)	Razem	Ilość	(ha)	(ha)	Ilość
Gmina Korytnica	-	100	100	-	-	-	13
Powiat węgrowski	37 175	10 985	48 160	6	590,67	120,3	181
Woj. mazowieckie	173 297	112 415	285 712	174	17 627,70	1 622	4 072

Źródło: Program ochrony środowiska dla Gminy Korytnica

Rejestr pomników przyrody prowadzi starosta, ich lista znajduje się w urzędzie gminy oraz Nadleśnictwie Łochów:

Tabela 5

L.p	Nr w rejestrze powiatowym	Lokalizacja	Gatunek drzewa	Liczba okazów
1	1 K	Paplin	dąb szypułkowy	1
2	2 K	Paplin	dąb szypułkowy	1
3	3 K	Paplin	dąb szypułkowy	1
4	4 K	Paplin	wiąz szypułkowy	3
5	5 K	Nowy Świętochów	dąb szypułkowy	1
6	6 K	Pniewnik	lipa drobnolistna	1
7	7 K	Pniewnik	lipa drobnolistna	1
8	8 K	Wola Korytnicka	lipa drobnolistna	155
9	9 K	Paplin	świerk pospolity	1
10	10 K	Paplin	dąb szypułkowy	1

11	11 K	Paplin	jesion wyniosły	3
12	12 K	Paplin	wiąz szypułkowy	7
			lipa drobnolistna	21
			jesion wyniosły	1
			grab pospolity	7
13	13 K	Turna	dąb szypułkowy	1

Walory przyrodnicze i mała degradacja środowiska pozwoliły na zaliczenie całej GMINY KORYTNICA w poczet funkcjonującego na obszarze województw mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego i podlaskiego obszaru „Zielonych Płuc Polski”. Tereny w dolinie rzeki Liwiec są fenomenem przyrodniczym w skali europejskiej – niepowtarzalna flora i fauna, piękny krajobraz łąk.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW - UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

A. Duże zagrożenie dla środowiska naturalnego stwarzają:

- ulice główne ruchu przyspieszonego – drogi krajowe;
- transport drogowy ciężki;
- nielegalny wysyp odpadów;
- zanieczyszczenia rzek;
- zanieczyszczenia wód podziemnych z nieszczelnych szamb i gnojowicą.

B. Średnie zagrożenie dla środowiska naturalnego stwarzają:

- ulice lokalne;
- tereny zabudowy usługowej;
- tereny intensywnej zabudowy mieszkaniowej;
- spalanie odpadów na terenach posesji przez właścicieli.

C. Małe zagrożenie dla środowiska naturalnego stwarzają:

- tereny zabudowy jednorodzinnej na dużych działkach;
- tereny rekreacji publicznej.

3. TURYSTYKA

Tereny GMINY KORYTNICA, mimo bardzo niskiej lesistości, wynoszącej niespełna 15%, położone są na obszarze atrakcyjnym pod względem turystycznym i rekreacyjnym.

Perspektywiczne kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy stwarzają ramy przestrzenne dla jej zrównoważonego rozwoju. Planowane jest także przeobrażenie struktury gospodarczej gminy z typowo rolniczej na wielofunkcyjną., co zgodne jest z

centralnymi zamierzeniami polityki państwa. Integrowanie polityki przestrzennej państwa z interesami gminy a także wpływanie na formułowanie priorytetów rozwojowych gminy uwzględnia zaś rozwój nowych dziedzin, jak np. wszelkie usługi turystyczne, które potencjalnie świadczone mogą być na terenie GMINY KORYTNICA. W ramach tych przekształceń mieści się zatem rozwój turystyki i usług związanych z tym sektorem.

Rozpoznawanie stanu przestrzeni gminy wraz z oceną jej przydatności w poszczególnych działach gospodarki ułatwia zaś faktyczną identyfikację gminy jako terenu o rzadkich walorach środowiska naturalnego i cechach klimatu korzystnie wpływającego na zdrowie ludzkie. Stwarza to jednocześnie warunki dla marketingu przestrzennych walorów gminy w celu lokowania tu działalności związanej z preferowanymi formami aktywności gospodarczej i społecznej.

Dodatkowym atutem gminy są także obiekty dziedzictwa kulturowego, które poprzez podkreślenie ich roli mogą istotnie podnieść wartość turystyczną terenu gminy.

GMINA KORYTNICA nie posiada bogatych tradycji turystycznych. Cały teren gminy nie spełnia wymogów stawianych potencjalnym terenom rekreacyjnym. Jednak znaczny obszar gminy stanowi doskonałe miejsce dla rozwoju agroturystyki i rekreacji przy jednoczesnej dobrej dostępności komunikacyjnej. Jednakże dla pełnego i efektywnego wykorzystania tych terenów dla celów turystycznych niezbędne jest przygotowanie odpowiedniej bazy turystycznej a także działania mające na celu przybliżenie mieszkańcom możliwości zakładania gospodarstw agroturystycznych. Problemem dla rozwoju turystyki jest brak bazy noclegowej oraz brak obiektów gastronomicznych zdolnych obsłużyć większą liczbę osób. W Korytnicy funkcjonuje natomiast punkt informacji turystycznej – w Urzędzie Gminy.

Ważnym elementem wspierającym rozwój turystyki na terenie gminy jest zarówno stan i bogactwo środowiska naturalnego na terenie gminy jak i szeroko pojęte dziedzictwo kulturowe. Podstawowe wartości kulturowe wpływające na politykę przestrzenną na obszarze GMINY KORYTNICA uznano:

- układy przestrzenne historycznych wsi,
- obiekty architektury wpisane do rejestru zabytków i ewidencji konserwatorskiej
- historyczne zespoły zieleni formowanej,
- obiekty przemysłowe,
- cmentarze,
- stanowiska archeologiczne.

Zabytki sakralne reprezentowane są w Gminie przez murowane kościoły w Korytnicy i Pniewniku. Późnoklasycyzyzny kościół w Korytnicy p.w Św. Wawrzyńca został wybudowany w latach 1876 – 1880, wg projektu znanego architekta Bolesława Podczaszyńskiego. Kościół w Pniewniku został wybudowany w 1927 roku w stylu neogotyckim, wg projektu architekta Ludwika Panczakiewicza.

Wśród świeckich obiektów, stanowiących dużą wartość konserwatorską i architektoniczną, przeważają obiekty drewniane. Obiekty murowane występują sporadycznie. Najstarszych obiektów drewnianych z 2 połowy XIX wieku zachowało się niewiele, m.in. dom przy ul Małkowskiego 52 w Korytnicy, dom nr 12 w Zakrzewie. Zdecydowana większość budynków zainteresowania konserwatorskiego datowana jest na lata 20 – te i 30 – te XX wieku. Na terenie GMINY KORYTNICA zachowało się kilka zespołów rezydencjonalnych, charakterystycznych dla tego typu założeń z pogranicza mazowiecko – podlaskiego. Do najskromniejszych należy zespół w Kietlance, w którym murowane budynki, po współczesnych przebudowach, utraciły oryginalny wygląd, a z parku pozostało zaledwie kilka zabytkowych dębów. Niezwykle cennym, zwłaszcza pod względem historycznym, jest murowany dwór w Korytnicy. Został wybudowany w 2 połowie XIX wieku dla Tymoteusza Łuniewskiego, znanego polskiego uczonego z zakresu rolnictwa, który przez pewien okres prowadził tu wzorowe gospodarstwo rolne. Szczególną wartość w obrazie drewnianego budownictwa dworskiego w Polsce, ma dwór w Paplinie, wybudowany w połowie XVIII wieku, a następnie przebudowany w 1877 roku przez architekta Władysława Mierzanowskiego.

Do zabytkowych nekropolii należą cmentarze rzymsko-katolickie: w Kątach, Korytnicy i Pniewniku. Wielkimi walorami przestrzennymi, artystycznymi i historycznymi wyróżnia się wśród nich cmentarz w Korytnicy, powstały w I połowie XIX wieku.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków, obiektów postulowanych do wpisu, obiektów zainteresowania konserwatorskiego oraz ich szczegółowy opis wraz z ilustracjami oraz dokumentacją fotograficzną znajduje się w Opracowaniu studialnym wartości kulturowych GMINY KORYTNICA².

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Stan systemu komunikacji

Położenie gminy na komunikacyjnej mapie Polski i województwa jest dość korzystne. Stanowi o tym między innymi bliskość Węgrowa, Mińska Mazowieckiego oraz Warszawy. Jednakże stan rozwoju infrastruktury komunikacyjnej na terenie gminy należy uznać za niewystarczający, biorąc pod uwagę ogromny potencjał położenia geograficznego oraz

² Oprac. Biuro Usług Dokumentacyjno – Wydawniczych 08-110 Siedlce, ul. Piłsudskiego 90.

rosnące potrzeby społeczno-gospodarcze wewnątrz gminy. Układ komunikacyjny w gminie składa się z dróg o różnym znaczeniu a także zróżnicowanym natężeniu ruchu. Ma to związek z funkcją rolniczą regionu.

Układ sieci drogowej na terenie GMINY KORYTNICA tworzą: drogi publiczne wojewódzkie, drogi powiatowe i gminne oraz drogi niepubliczne wewnętrzne, które nie posiadają uregulowanego statusu prawnego. Sieć dróg krajowych obejmuje niewielki odcinek o długości 2,4 km w północnej części gminy (droga krajowa nr 62, która umożliwia szybkie połączenie z Węgrowem i Łochowem).

Powiązania komunikacyjne GMINY KORYTNICA odbywają się w oparciu o układ dróg wojewódzkich. Powiązania zewnętrzne gminy realizuje droga krajowa Węgrów – Łochów oraz droga wojewódzka nr 636 Warszawa – Węgrów, która realizuje powiązania gminy z miastem stołecznym Warszawą oraz miastem powiatowym Węgrowem.

Drogi powiatowe realizują powiązania gminy z sąsiednimi gminami (nr 36207 z Jadowem, nr 36210 ze Stoczkiem, Łochowem i Wierzbnem, nr 36140 z Liwem, nr 36224 z Dobrem i nr 36211 ze Strachówką).

Tabela 6

Wykaz drogi powiatowych:

Nazwa drogi	Opis
Droga nr 36108 Paplin – Stoczek - Sadowne	łączy północno-wschodnie tereny gminy z gminą Stoczek
Droga nr 36138 Węgrów – Turna – Górki Borze	łączy północno – wschodnie tereny gminy z Węgrowem
Droga nr 36140 Liw - Korytnica	łączy gminę z gminą Liw
Droga nr 36206 Jadów – Kąty – Jaczew	łączy północną część gminy z gminą Jadów
Droga nr 36207 Kąty Korytnica	realizuje powiązania wewnątrzgminne oraz łączy gminę z gminą Jadów
Droga nr 36210 Paplin – Korytnica – Roguszyn	łączy północne rejony gminy z południowymi oraz ośrodkiem gminnym i gminą Stoczek
Droga nr 36211 Trawy – Rabiiany – Korytnica	łączy zachodnie rejony gminy z ośrodkiem gminnym
Droga nr 36212 Myszadła – Kupce – Rabiiany	realizuje powiązania w północno – zachodnim rejonie gminy
Droga nr 36213 Pniewnik – Trawy – Warmiaki	łączy zachodnie rejony gminy z gminą Jadów

Droga nr 36221 Trawy – Wiktoria	łączy zachodnie rejony gminy z gminą Strachówka
Droga nr 36224 Wielądki – Pniewnik – Sulki	łączy południowe rejony gminy z gminą Dobre
Droga nr 36301 Kałuszyn – Roguszyn	łączy gminę z gminą Kałuszyn

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korytnica, 1999 r.

Wszystkie ww. drogi powiatowe są sklasyfikowane jako drogi V klasy technicznej. Oprócz wymienionych funkcji obsługują przyległe im gospodarstwa. Na terenie większych miejscowości pełnią ponadto funkcje uliczne.

Drogi gminne realizują lokalne powiązania zewnętrzne bliskiego zasięgu, wewnątrzgminne oraz obsługują przyległe zagospodarowanie. Wszystkie drogi gminne mają przypisaną klasę techniczną V, której wymogów w większości nie spełniają (brak nawierzchni twardej).

GMINA KORYTNICA jest obsługiwana przez komunikację autobusową, realizująca połączenia z:

- Warszawą i wschodnią częścią woj. Mazowieckiego
- Węgrowem
- Sąsiednimi gminami i powiatami
- wewnątrzgminne

Istotne problemy komunikacyjne GMINY KORYTNICA:

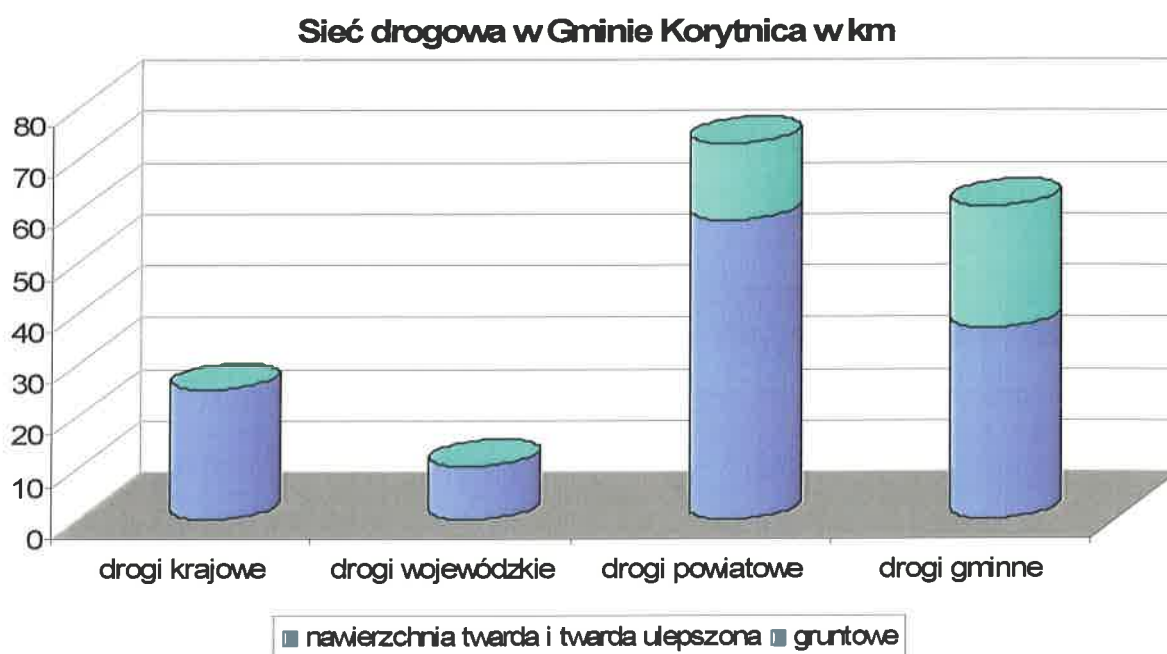
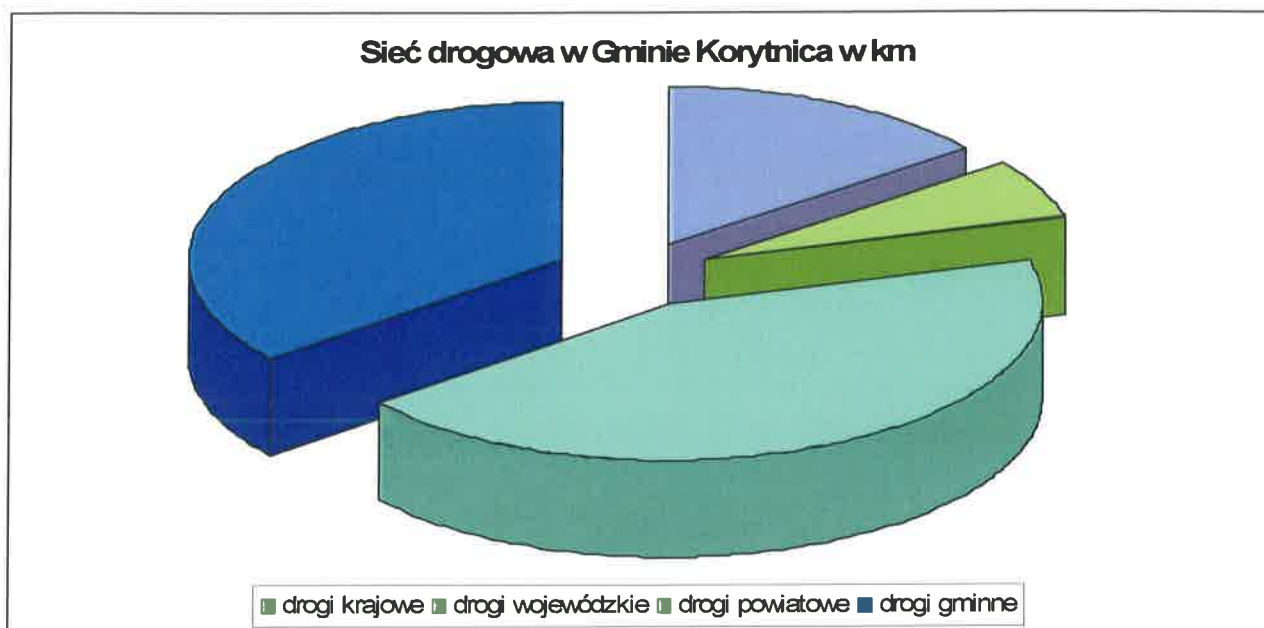
- niewystarczająca ilość powiązań autobusowych
- zły stan techniczny dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych
- występowanie obszarów o niedostatecznie wykształconym układzie komunikacyjnym
- brak komunikacji zbiorowej do wielu miejscowości (Seklak, Leśniaki, Lipniki, Nowy Świętochów, Jugi, Kupce, Komory, Nojszew, Szczurów, Chmielew)

Na terenie gminy istnieje publiczna stacja CPN w SKR Korytnica. Brak jest natomiast stacji diagnostycznej. Usługi w zakresie obsługi technicznej pojazdów realizują jedynie warsztaty prywatne.

Ogólne dane charakteryzujące sieć drogową w GMINIE KORYTNICA:

- Długość dróg krajowych wynosi 25 km o nawierzchni twardej ulepszonej
- Długość dróg wojewódzkich wynosi 10,3 km o nawierzchni twardej ulepszonej
- Długość dróg powiatowych wynosi 72,8 km, w tym o nawierzchni twardej ulepszonej 56,9 km i 1,0 km o nawierzchni twardej

- Długość dróg gminnych wynosi 60,6 km, nawierzchnię twardą ulepszoną posiada 11,9 km, nawierzchnię twardą 25,0 km

Ogólna długość dróg publicznych na terenie gminy wynosi 146,2 km, w tym:

- nawierzchni twardej 107,6 km
- nawierzchni twardej ulepszonej 81,6 km

Wskaźnik gęstości dróg publicznych na terenie gminy wynosi 80,7 km/100 km². Wskaźnik gęstości dróg publicznych twardych dla GMINY KORYTNICA wynosi 59,4 km/100 km² i jest

niszy od średniej krajowej wynoszącej ok. 78 km/100 km². Wskaźnik gęstości dróg twardych w km/1000 MK wynosi dla gminy 14,90.³

Drogi powiatowe w części nie spełniają wymaganych warunków technicznych m.in. co do szerokości pasów drogowych w liniach rozgraniczających, stanu technicznego nawierzchni, szerokości poboczy i odwodnień. Drogi gminne wymagają modernizacji, część z nich wymaga położenia nawierzchni bitumicznej. W większości są to drogi gruntowe lub o nawierzchni tłuczniowej. Ruch na drogach powiatowych i gminnych jest obecnie wyraźnie niższy od ich możliwości przepustowych po wymaganych modernizacjach, natomiast znaczne zwiększenie natężenia ruchu obserwuje się na drogach łączących gminę z drogą krajową nr 4 oraz siecią dróg wojewódzkich. Stanowiąc dużą uciążliwość dla środowiska przyrodniczego (zanieczyszczenia komunikacyjne i hałas) trasy te są dla gminy szansą rozwoju gospodarczego. W ich sąsiedztwie następuje aktywizacja gospodarcza (rozwój handlu, obsługa podróżnych, usługi). Znalezienie kompromisu między ww. funkcjami to jedno z najważniejszych zadań stojących przed GMINĄ KORYTNICA.

Elektroenergetyka

Przez teren gminy przebiega kilka linii elektroenergetycznych, realizujących połączenia zewnętrzne. Z terenem gminy powiązane są następujące linie:

- tranzytowa, jednotorowa linia najwyższego napięcia 400 kV ze stacji 400/22/110 kV w Miłosnej do stacji 400/110 kV „Narew” koło Białegostoku, wchodząca w skład krajowego systemu sieci przesyłowych NN stanowiących własność Polskich Sieci Elektroenergetycznych SA.
- tranzytowa, jednotorowa linia najwyższego napięcia 220 kV z elektrowni Ostrołęka do stacji 400/220/110 kV w Miłosnej k/ Warszawy, wchodząca w skład krajowego systemu sieci przesyłowych NN stanowiących własność Polskich Sieci Elektroenergetycznych SA.
- system sześciu rozdzielczych, magistralnych linii średniego napięcia 15 kV dostarczających energię elektryczną na teren gminy ze stacji 110/15 kV w Węgrowie, Łochowie i Mińsku Mazowieckim; linie SN stanowią własność Zakładu Energetycznego W-wa Teren SA.

Przez cały teren gminy przebiegają tranzytowo dwie jednotorowe linie najwyższych napięć wchodzące w skład krajowego systemu sieci przesyłowych. GMINA KORYTNICA nie posiada

³ Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korytnica, 1999 r

na swym terenie źródła energii SN 15 kV i zasilana jest w podstawowym układzie pracy linii SN z trzech stacji 110/15 kV:

- z obsługiwanej przez Rejon Energetyczny w Sokołowie Podlaskim stacji w Węgrowie i Łochowie
- z obsługiwanej przez Rejon Energetyczny w Mińsku Mazowieckim stacji zlokalizowanej również w tym mieście

Wszystkie ww. stacje są w dobrym stanie technicznym, zasilają je pierścieniowe linie 110 kV, które w zależności od sytuacji przełączane być mogą na dopływ energii 110 kV ze stacji 400/220/110 kV w Miłosnej elektrowni w Ostrołęce, lub elektrowni w Kozienicach.

W podstawowym układzie połączeń magistralnych stacja 110/15 kV w Węgrowie zasila 65,8 % pracujących w gminie stacji 15/0,4 kV, stacja w Łochowie 28,1%, natomiast stacja w Mińsku Mazowieckim tylko 6,1%. Parametry energii dostarczanej do GMINY KORYTNICA ze stacji 110/15 kV w Mińsku Mazowieckim nie są dobre z uwagi na bardzo dużą odległość od tej stacji, co powoduje występowanie ponadnormatywnych spadków napięcia i częstych awarii zbyt długich trzonów linii SN. W perspektywie kilku – kilkunastu lat istnieje potrzeba budowy nowej stacji 110/15 kV na obszarze pomiędzy gminą Mińsk Mazowiecki, a GMINĄ KORYTNICA.

Układ linii magistralnych w gminie, obsługujących północno-wschodnie rejony GMINY KORYTNICA jest dobrze rozwinięty, natomiast stosunkowo dużej rozbudowy wymagają linie SN 15 kV zasilające południowo-zachodnie tereny gminy, szczególnie na pograniczu z gminą Dobrze.

Na terenie GMINY KORYTNICA w dobrym stanie technicznym są sieci lokalne we wsiach poddanych reelektryfikacji, a urządzenia zmodernizowane w latach 80-tych i 90-tych zapewniają dostawy energii elektrycznej niskiego napięcia o właściwych parametrach technicznych, co stanowi ważne, pozytywne uwarunkowanie społeczno – gospodarczego rozwoju wsi. Dobrze rozbudowana i zadbana sieć elektroenergetyczna stanowi ważny czynnik lokalizacyjny inwestycji, szczególnie energochłonnej produkcji przetwórczej. Niestety wciąż widoczne są wyraźne braki w poziomie zelektryfikowania poszczególnych rejonów gminy. W latach 70-tych zmodernizowano lub zelektryfikowane wiele wsi, stan techniczny urządzeń energetycznych wymaga natychmiastowej konserwacji i remontów (dotyczy to w szczególności wsi zelektryfikowanych przed 1969 rokiem, z liniami zainstalowanymi na drewnianych słupach). Jednak najgorsza sytuacja występuje we wsiach posiadających jeszcze stacje ŻH15, linie SN i n.n. na słupach drewnianych. Są to: Bednarze, Decie, Kąty, Komory, Maksymilianów. W kilku wsiach (Czaple, Kupce, Leśniki, Rąbież, Rowiska, Sewerynów, Kietlanka) dokonano częściowej modernizacji lokalnych linii SN 15 kV połączonej z częściową wymianą stacji ŻH15 na nowoczesne stacje STpbw

20/250. Ponadto występuje grupa wsi (Adampol, Dąbrowa, Jugi, Lipinki, Połazie Świętochowskie, Seklak, Stary Świętochów, Wypychy, Zakrzew, Żabokliki), w których stan urządzeń elektroenergetycznych jest zły, co powoduje występowanie dużych spadków napięć u odbiorców zlokalizowanych na końcach obwodów, wyższy jest też przeciętny stopień awaryjności tych linii (zbudowanych najczęściej przed 1968 r.). Złe parametry energii elektrycznej we wsiach do tej pory nie zelektryfikowanych są przyczyną pogarszania się jakości życia mieszkańców tych wsi, ograniczają bowiem zakres eksploatacji urządzeń i maszyn elektrycznych.⁴

Ogólny stan techniczny omawianych urządzeń jest w GMINIE KORYTNICA znacznie gorszy niż średnio na terenach byłego województwa siedleckiego, dotyczy to zwłaszcza udziału procentowego wsi o złym i bardzo złym stanie technicznym urządzeń lokalnych. Wg Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korytnica z 1999 roku, gmina znajduje się w grupie gmin najbardziej zaniedbanych w procesie reelektryfikacji, który od roku 1990 praktycznie zamarł, w związku z tym aby powstrzymać zjawisko szybkiego pogarszania stanu infrastruktury elektroenergetycznej oraz jej dekapitalizacji należy w GMINIE KORYTNICA reelektryfikować 4-5 wsi rocznie.

Z uwagi na zróżnicowany stan techniczny lokalnych urządzeń elektroenergetycznych w poszczególnych wsiach, bilans potrzeb i możliwości jest dość trudny do oszacowania.

Dalsze zapotrzebowanie gminy na energię elektryczną na planowane w przyszłości i uwzględnione w niniejszym opracowaniu zadania inwestycyjne na lata 2004-2013m, kształtować się będzie przede wszystkim pod wpływem ekonomicznego oddziaływania poziomu cen energii, a także tendencji do zastępowania dotychczasowych często mało ekonomicznych urządzeń przez nowsze, energooszczędne. Budowa nowych linii i stacji elektroenergetycznych dla zasilania nowych terenów budowlanych winna zostać uwzględniona na etapie sporządzania planu miejscowego. Zakłady energetyczne obsługujące GMINĘ KORYTNICA po otrzymaniu od gminy informacji na temat przewidywanych inwestycji winny dokonać stosownego bilansu.

Zaopatrzenie gminy w wodę⁵

Gminny system zaopatrzenia w wodę bazuje na ujęciach wód podziemnych z piętra czwartorzędowego, z których woda rozprowadzana jest siecią do odbiorców indywidualnych. Dostarczana woda spełnia wymagane normy sanitarne i pokrywa zapotrzebowanie na cele bytowo-komunalne i przeciwpożarowe. Obecnie 65% mieszkańców gminy korzysta z trzech systemów wodociągów zbiorowych

⁴ Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korytnica, 1999 r

⁵ Program ochrony środowiska dla gminy Korytnica, 2004 r.

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (na 1 mieszkańca) kształtuje się na najwyższym poziomie w porównaniu do okolicznych gmin. Około 70% mieszkańców korzysta z wodociągów gminnych:

- „Górki Grubaki” – obejmujący wsie: Górki Grubaki, Górki Średnie, Górki Borze, Jaczew, Turna, Chmielew, Kruszew, Zalesie, Żelazów, Korytnica, Komory, Wola Korytnica, Kolonia Korytnica, Rowiska, Rąbież, Rabiany, dla którego źródłem wody jest ujęcie wody w miejscowości Górki Grubaki (dwie studnie głębinowe)⁶
- „Pniewnik” – obejmujący wsie: Leśniki, Pniewnik, Wielądky dla którego źródłem wody jest ujęcie wody w miejscowości Pniewnik (dwie studnie głębinowe)
- „Tończa” – znajdujący się w sąsiedniej gminie Liw i zasilający wieś Paplin

Tabela 7

Ujęcia wód podziemnych dla potrzeb wodociągów gminnych

L.p	Miejscowość	Ilość studni	Właściciel	Q _e (m ³ /d)	Termin ważności pozwolenia
1	Pniewnik	2	Gmina Korytnica – wodociąg grupowy „Pniewnik”	41,00	30.11.2011
2	Górki Grubaki	2	Gmina Korytnica – wodociąg grupowy „Górki Grubaki”	120,00	31.05.2011

Długość rozdzielczej sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi około 56,6 km. Do sieci podłączonych jest 851 gospodarstw.. Najgorsza sytuacja występuje w południowo-wschodniej części gminy, w której wsie Wypychy i Czaple nie zostały jeszcze skanalizowane i odczuwają stały deficyt wody. W latach 2005 – 2008 planuje się rozbudowę wodociągu do wsi Roguszyn, Nojszew, Szczurów, Czaple, Żabokliki, Decie i Wypychy – nitka o długości 12,6 km.

Na terenie gminy jednostką obsługującą mieszkańców w zakresie dostarczania wody jest Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji w Węgrowie. Na terenach nie objętych siecią wodociągową zaopatrzenie w wodę realizowane jest poprzez ujęcia lokalne. Ujęcia

⁶ Obowiązujące przepisy zawarte w ustawie z dnia 18.07.2001 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229) określają że pobór wód podziemnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, jeśli występuje jeden z poniższych warunków: ujęcie wody ma zaspokajać potrzeby działalności gospodarczej, głębokość studni przekracza 30m oraz gdy urządzenie do poboru wody umożliwia eksploatację w ilości większej niż 5m³/d

te ujmują płytkie poziomy wód podziemnych co wpływa na ich okresowe wysychanie podczas okresów bezdeszczowych. Są one w największym stopniu zagrożone zanieczyszczeniami, szczególnie gdy poziom wodonośny nie posiada dobrej warstwy izolującej. Jedynym sposobem uniknięcia zagrożenia sanitarnego jest prowadzenie okresowej kontroli jakości wody, właściwy dobór studni oraz jej konserwacja.

W latach 2004-2013 nie planuje się budowy nowych ujęć wody, gdyż aktualnie osiągnięte wydajności są wystarczające. Potrzeba utworzenia nowych ujęć wody może zaistnieć w sytuacji zwiększenia zasięgu wodociągów, a tym samym liczby korzystających z nich gospodarstw. Zwiększenie zużycia wody z wodociągów może się wiązać z wymogami stawianymi przez Unię Europejską dotyczącymi produkcji rolnej, gdyż indywidualne studnie gospodarcze, z których obecnie korzystają rolnicy mogą nie spełniać wymaganych norm. Po wybudowaniu wodociągów niektóre studnie indywidualne przestały być użytkowane, lecz większość mieszkańców nadal z nich korzysta w celach gospodarczych. Wody ujmowane na terenie gminy wymagają uzdatniania. Są one poddawane przeważnie napowietrzaniu, odżelazianiu, odmanganianiu i niekiedy chlorowaniu. Wg założeń „Programu ochrony środowiska dla gminy Korytnica”, poprawa standardów zaopatrzenia w wodę stanowi zadanie priorytetowe, na realizację którego będą przeznaczone znaczne nakłady finansowe.

Zaopatrzenie gminy w gaz

Gmina nie posiada sieci gazu przewodowego. Ogrzewanie budynków realizowane jest indywidualnie. W chwili obecnej zapotrzebowanie na gaz zaspokajane jest z butli lub zbiorników napełnianych w odpowiednich punktach. Dystrybucja gazu propan-butan prowadzona jest przez kilku prywatnych pośredników. Gazyfikacja przewodowa gminy jest elementem infrastruktury technicznej, który w znacznym stopniu poprawiłby możliwości rozwoju gospodarczego i warunki życia mieszkańców (możliwość wykorzystania gazu dla potrzeb socjalnych i bytowych) przy jednoczesnej ochronie środowiska naturalnego. Zgodnie z „Prawem energetycznym” jako element prawa lokalnego, w celu poprawy gospodarki cieplnej na terenie gminy powinny zostać opracowane „Założenia i plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”.

Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Gmina nie posiada lokalnego systemu odprowadzania ścieków i unieszkodliwiania nieczystości płynnych – oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej. Ścieki

gospodarcze w poszczególnych miejscowościach z indywidualnych gospodarstw domowych zagospodarowywane są w obrębie ich własnych gruntów. Rozwój obszaru gminy oraz wymogi stawiane przez Unie Europejską wskazują na konieczność jak najszybszego skanalizowania obszaru gminy. Mieszkańcy gminy odprowadzają ścieki do szamb, które są często nieszczelne, co powoduje przenikanie dużych ilości zanieczyszczeń do gruntu, a w konsekwencji do wód powierzchniowych i podziemnych. Istotne zagrożenie dla środowiska naturalnego stanowią zbiorniki z gnojowicą. Ścieki ze zbiorników bezodpływowych są usuwane przez PWiK z Węgrowa prosto do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 5050m³/d. Gmina powinna jednak posiadać własny system kanalizacji wraz z oczyszczalnią, gdyż duży procent zwodociągowania wsi generuje automatycznie duży wzrost zużycia wody, a w konsekwencji także produkcji ścieków. Oczyszczalnia znajdująca się na terenie gminy byłaby bardziej dostępna dla mieszkańców, także tych którzy nie zostaną bezpośrednio podłączeni do systemu kanalizacji i ścieki będą dowozić ze zbiorników bezodpływowych.

Na terenie gminy funkcjonują dwie niewielkie oczyszczalnie zaspokajające potrzeby odbiorców indywidualnych: szkoły oraz osiedla mieszkaniowego (tabela X).

Tabela 8

Indywidualne oczyszczalnie ścieków na terenie gminy

Właściciel	Typ	Przepustowość (m ³ /d)
UG w Korytnica – oczyszczalnie dla S.P.	biologiczna	18,0
Sp. Mieszkaniowa „TUR” w Turnie	biologiczna	109,6

Z gospodarstw indywidualnych i mniejszych obiektów usługowo-handlowych nie przyłączonych do sieci kanalizacyjnej, ścieki powinny być odprowadzane do zbiorników bezodpływowych, a następnie wywożone do oczyszczalni ścieków. Zgodnie z art. 37 i 122 ustawy z dnia 18.07.2001 r. Prawo wodne (Dz.U.Nr.115, poz 1229) wprowadzenie ścieków do wód powierzchniowych lub gruntu wymaga pozwolenia wodnoprawnego. Istotna jest identyfikacja przypadków nie spełniających tych warunków, w szczególności nieszczelnych zbiorników.

Podstawy prawne i organizacyjne odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, przetransponujące unijne akty prawne niezbędne do realizacji zapisów Traktatu Akcesyjnego w tym zakresie, w szczególności dyrektywę 91/271/EWG z dnia 21.05.1991 r. w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, stanowią m.in.:

- ustawa z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminny, która zobowiązuje gminy do odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych jako zadania własne gminy
- ustawa z dnia 18.07.2001 r. Prawo wodne (Dz.U.Nr 115, poz. 1229), która określa m.in. zasady ochrony wód, a w szczególności zobowiązuje do:
 - wyposażenia aglomeracji w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków (art. 43, 208) w terminach do 31.12.2010 dla aglomeracji o RLM powyżej 15 000 oraz do 31.12.2015 dla aglomeracji o RLM od 2 000 do 15 000
 - zapewnienia 75% redukcji całkowitego ładunku zanieczyszczeń tlenkami azotu i fosforu w ściekach komunalnych (art. 45)
 - realizacji zadań własnych gminy w zakresie usuwania i oczyszczania ścieków (art. 208)

Konieczne do osiągnięcia standardy jakości dla ścieków oczyszczonych przedstawione zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29.11.2002 roku w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 212, poz. 1799). Dopuszczalna masa substancji, które mogą być odprowadzane w ściekach przemysłowych zawiera Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 31.01.2003 roku (Dz. U. Nr 212, poz. 1799).

W terminie do 2006 roku należy ograniczyć lub wyeliminować wprowadzania do środowiska substancji niebezpiecznych, pochodzących z obiektów przemysłowych. Zapis ten zobowiązuje zakłady przemysłowe do dotrzymania obowiązujących standardów jakości oczyszczonych ścieków oraz do konsekwentnego wdrażania najlepszy dostępnych technik (BAT) w instalacjach produkujących ścieki:

- ustawa z dnia 27.04.2001 roku o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628), w której określone zostały zasady gospodarowania osadami ściekowymi wraz z rozporządzeniem wykonawczym, a w tym Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1.08.2002 roku w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 134, poz. 1140 i Dz. U. Nr 1555 poz. 1299)
- ustawa z dnia 7.06.20021 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72, poz. 747), na podstawie których gmina posiada obowiązek określenia kierunku rozwoju sieci wodnokanalizacyjnej w miejscowych dokumentach planistycznych.
- ustawa z dnia 27.04.2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627)

Obecny system kanalizacji gminy, a właściwie jego brak, wiąże się z wieloma uciążliwościami dla mieszkańców. Do najważniejszych z nich należą:

- bardzo niski stopień skanalizowania gminy;

- konieczność uciążliwego oraz drogiego dla mieszkańców dowozu ścieków poprzez system beczkowozów;
- zagrożenie dla środowiska naturalnego wynikające z beczkowozowego systemu dowozu ścieków – część ścieków dostaje się nie do oczyszczalni lecz bezpośrednio do gruntu;
- nieszczelne przydomowe szamba stanowiące zagrożenie dla wód gruntowych oraz ryzyko przepełnienia się przydomowych szamb;
- dyskomfort aerosanitarny

Przyszłe zagospodarowanie terenu gminy pod inwestycje wymagać będzie działań ukierunkowanych na kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych w urządzenia infrastruktury technicznej. Dalsza rozbudowa systemu kanalizacji będzie krokiem naprzód w kierunku przyciągnięcia inwestorów oraz nowych mieszkańców do gminy, bez których dalszy rozwój byłby niemożliwy.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy funkcjonuje sprawny system zbiórki, segregacji i wywozu odpadów stałych, który obecnie prowadzony jest na podstawie umowy z Urzędem Gminy Korytnica przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej z Węgrowa. Odpady zbierane są w oparciu o dwa modele: selektywna zbiórka „u źródła” oraz „kontener w sąsiedztwie”. Docelowym miejscem unieszkodliwiania odpadów jest składowisko odpadów komunalnych w Węgrowie-Ruszczyźnie. Składowisko jest zarządzane przez PGK i stanowi własność miasta Węgrowa.

Wg szacunkowych obliczeń na terenie gminy rocznie powstaje ok. 170 Mg odpadów innych niż komunalne (tzw. gospodarczych). Gospodarka odpadami gospodarczymi prowadzona jest indywidualnie przez wytwórców. Odpady odbierane są przez wyspecjalizowane jednostki i przekazywane do odzysku lub unieszkodliwienia.

Ze względu na brak dokładnych danych dotyczących ilości i składu odpadów gospodarczych w „Programie ochrony środowiska dla gminy Korytnica” założono, iż w strumieniu odpadów tego typu znajdują się:

- odpady z rolnictwa, sadownictwa oraz przetwórstwa żywności
- odpady opakowaniowe (w tym opakowania po środkach ochrony roślin)
- przepracowane oleje odpadowe (silnikowe, smarowe i inne)
- zużyte i nie nadające się do użytkowania pojazdy i maszyny rolnicze oraz opony
- odpady remontowe i budowlane, w tym odpady zawierające azbest
- odpady medyczne i weterynaryjne

W ocenie gospodarki odpadami na terenie GMINY KORYTNICA zwrócono uwagę m.in. na niedostateczną świadomość ekologiczną mieszkańców, a co za tym idzie trudności w wyegzekwowaniu od części mieszkańców gminy zawierania umów na odbiór odpadów oraz brak systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych co z kolei sprawia, iż na składowisko odpadów komunalnych w Węgrowie trafiają np. baterie, przeterminowane leki, odpady zawierające rozpuszczalniki, świetlówki, odpady azbestowe, opakowania ośrodkach ochrony roślin itp.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. 03. 66.620) określono zadania strategiczne obejmujące okres do 2011 roku oraz harmonogram realizacji przedsięwzięć do 2007 roku. Planowane działania obejmują:

- intensyfikację zbiórki odpadów, w szczególności surowców wtórnych, odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych oraz objęcie selektywną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców gminy, udział w utworzeniu punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych w obrębie składowiska w Węgrowie (partycypacja w kosztach inwestycyjnych i eksploatacyjnych),
- włączenie do systemu gospodarki odpadami punktów handlowych, w tym również aptek, szkół,
- inwentaryzacja miejsc występowania materiałów azbestowych, opracowanie planu usuwania azbestu,
- kontrola funkcjonujących podmiotów gospodarczych pod kątem właściwego postępowania z odpadami.

Realizacja zaproponowanych działań nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń środowiska, natomiast w sposób wyraźny zwiększy poziom ochrony ziemi, wód podziemnych i atmosfery. Monitoring i ocena wdrażania planu opierać się będzie na wskaźnikach odnoszących się m.in. do ilości odpadów wytwarzanych przez statystycznego mieszkańca gminy, stopnia odzysku surowców wtórnych, udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami i inne. Szczegółową charakterystykę planowanych działań w zakresie ochrony środowiska naturalnego na terenie GMINY KORYTNICA zawiera sporządzona w 2004 roku „Strategia ochrony środowiska dla gminy Korytnica”, obejmująca lata 2004 – 2011.

Ropociąg

Przez teren gminy od miejscowości Rąbież do Adampola przebiega rurociąg przesyłowy ropy naftowej z Rosji przez Płock do Niemiec. Jest to fragment Odcinka Wschodniego ropociągu PERN „Przyjaźń”, którego budowa została rozpoczęta w latach 60-tych XX wieku.

Ciepłownictwo

W gminie funkcjonuje 7 kotłowni, które dostarczają ciepło do szkół, ośrodka zdrowia, lecznicy zwierząt oraz kotłowni SM „TUR” w Turnie. Gospodarstwa domowe korzystają z własnych systemów grzewczych. Są to piece CO na paliwa stałe tj. węgiel i koks. Sytuacja taka niekorzystnie wpływa na stan środowiska. W celu zminimalizowania ilości zanieczyszczeń należy dążyć do modernizacji kotłowni i przejścia na paliwa płynne (olej opałowy i gaz).

Telekomunikacja

Stan sieci telekomunikacyjnej na terenie GMINY KORYTNICA należy uznać za dobry. Na terenie gminy zlokalizowane są 2 centrale telefoniczne, których łączna pojemność wynosi 512 numerów abonenckich.

Mieszkalnictwo

Na terenie GMINY KORYTNICA znajdują się 2 088 mieszkań (w tym 1 751 zamieszkane stale w 7 000 izb) z czego stanowią one własność:

- osób fizycznych	:	1 708
- spółdzielni mieszkaniowych	:	-
- gminy	:	12
- Skarbu Państwa	:	-
- zakładów pracy	:	24
- pozostałych podmiotów	:	7

Przeciętna liczba osób przypadająca na mieszkania zamieszkane stale wynosi 3,97, natomiast na jednego mieszkańca przypada 1,01 izb.

Ogólne dane o zamieszkałych mieszkaniach i warunkach mieszkaniowych według rodzaju podmiotów będących właścicielami mieszkań prezentuje poniższa tabela:

Tabela 9

Wyszczególnienie	Ogółem	Mieszkania stanowiące własność:					
		Osób fizycznych	Spółdzielni mieszkaniowych	Gminy	Skarbu Państwa	Zakładów pracy	Pozostałych podmiotów
Przeciętna:							
-liczba izb w 1 mieszkaniu	3,98	4,00	x	2,75	x	2,96	4,00
-powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	93,5	94,4	x	54,8	x	50,4	83,1

Źródło: Dane GUS

Na przestrzeni ostatnich kilku lat sytuacja mieszkaniowa w gminie znacznie się poprawiła. W dalszym ciągu jednak oddaje się zbyt mało nowych budynków i mieszkań. Dalszy rozwój gminy wymagać będzie działań zmierzających do zwiększenia istniejącej bazy mieszkaniowej, gdyż jest to jeden z najważniejszych czynników wpływających na dodatnie saldo migracji lokalnej. Atrakcyjna baza mieszkaniowa stanie się elementem trwale kształtującym potencjał społeczny i gospodarczy GMINY KORYTNICA.

Charakterystyczną cechą sieci osadniczej jest i pozostanie pasmowy układ osadniczy. Sytuowanie nowej zabudowy winno skupiać się na terenach wyposażonych w infrastrukturę komunalną lub na terenach o możliwościach jej rozwoju. Wyposażenie obszarów skupionej zabudowy w usługi jest podstawowym czynnikiem warunkującym rozwój osadnictwa.

Na terenie GMINY KORYTNICA dominuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna. Warunki mieszkaniowe są typowe dla Województwa Mazowieckiego. Typowe jest także wyposażenie mieszkań w sprzęt gospodarstwa domowego.

Obecny stan i rozmieszczenie zasobów mieszkaniowych w Polsce jest odbiciem polityki mieszkaniowej prowadzonej w latach 1946 – 1989. Podobnie jak w innych krajach Europy Środkowej i Wschodniej, około 25% zasobów mieszkaniowych pochodzi jeszcze sprzed 1945 roku. Generalnym założeniem powojennej polityki była idea mieszkania jako dobra socjalnego, dostępnego dla wszystkich. Obecnie średnio w Polsce na 1 mieszkanie przypadają ponad 3 osoby, w krajach Europy Zachodniej wskaźnik ten oscyluje w granicach 2 – 2,2 osoby. W GMINIE KORYTNICA na 1000 mieszkań przypadają około 3,97 osoby (wyłącznie zamieszkane mieszkania).

Gmina może oddziaływać dwutorowo na sytuację mieszkaniową na swoim obszarze:

- poprzez działania w istniejących zasobach, czy to poprzez redystrybucję mieszkań i realokację mieszkańców, czy też poprzez gospodarkę remontową i modernizacyjną, a jednocześnie wyburzeniem substancji substandardowej, nie nadającej się do odnowy i rehabilitacji
- budowę nowych mieszkań

Obecnie w Polsce występuje tendencja do stosowania zbyt niskich czynszów w stosunku do wartości odtworzeniowej mieszkań⁷. Zbyt niskie czynsze z jednej strony blokują

⁷ Stawka czynszu w Polsce, która oscyluje wokół 1-2% wartości odtworzeniowej. Tymczasem w krajach Europy Zachodniej pokrywa ona około 6-8% wartości odtworzeniowej. Tak niskie czynsze w Polsce nie

wchodzenie kapitału prywatnego w inwestycje mieszkaniowe przeznaczone na wynajem, z drugiej strony powodują poważne konsekwencje finansowe, praktycznie uniemożliwiając sprawne gospodarowanie istniejącymi zasobami. Istotną barierą rozwoju sektora mieszkaniowego w polskich gminach jest też zbyt wysoki poziom cen mieszkań w stosunku do ogólnych dochodów mieszkańców⁸. Jeśli uwzględnimy fakt, że system kredytowy nie jest w Polsce rozwinięty, a oferta kredytowa banków nie znajduje masowej akceptacji (powszechnie jest gotówkowe finansowanie inwestycji), to zrozumiałe staje się gwałtowne obniżenie rozmiarów budownictwa mieszkaniowego i spadek popytu na mieszkania.

Olbrzymie zaległości w nakładach na utrzymanie zasobów⁹ mają swoje odbicie w deprecjacji zasobów mieszkaniowych – ich fizycznym i moralnym wyeksploatowaniu i zużyciu. W Polsce po dziś dzień rozpowszechnione jest zjawisko użytkowania budynków zniszczonych, zagrażających zdrowiu a nawet życiu mieszkańców. Występujące w polskich samorządach, których statutowym celem jest prowadzenie gospodarki mieszkaniowej, finansowanie gotówkowe w trakcie realizacji inwestycji oznacza w praktyce konieczność zgromadzenia znacznych środków w krótkim okresie, co w naturalny sposób ogranicza możliwości angażowania w budownictwo mieszkaniowe bieżących nadwyżek dochodowych. Nadwyżki te są ograniczone kwotowo, jednak w długim okresie mają charakter stały i są pewne.

Doświadczenia międzynarodowe wskazują, iż **wzrost liczby ludności na terenie gminy musi zostać zaabsorbowany w ramach obecnej struktury urbanistycznej dzięki „korygującej” realokacji istniejących zasobów przestrzennych, zarówno mieszkaniowych jak i gospodarczych.** Dalszy rozwój gminy będzie wymagał zwiększenia istniejącego kapitału infrastrukturalnego, poprzez wyższą intensywność zagospodarowania przestrzeni, a wreszcie jej ekspansję. Obecnie w krajach rozwiniętych, także coraz silniej w naszym kraju, zarysowuje się tendencja przesuwania zasobów przestrzennych z przeludnionego i nadmierne rozbudowanego rolnictwa oraz przemysłu w kierunku lekkich usług i małej wytwórczości.

Z uwagi na brak możliwości finansowych polskich samorządów oraz słabe perspektywy kredytowe w bankach, konieczne jest postawienie na maksymalnie racjonalne gospodarowanie istniejącymi zasobami poprzez ich realokację w kierunku najbardziej wydajnych i pożądanych społecznie funkcji. Sprawnie działający rynek nieruchomości mieszkaniowych musi umożliwić najbardziej efektywnemu użytkownikowi pozyskanie

pozwalają nie tylko na bieżące administrowanie zasobami, lecz, co gorsze, nawet na jakiegokolwiek remonty i modernizację substancji mieszkaniowej.

⁸ W Polsce stosunek średniego rocznego dochodu do wartości nieruchomości oscyluje w granicach 10-15%. W rozwiniętych krajach Europy Zachodniej roczny dochód pozwala pokryć 25 a nawet do 35% wartości nieruchomości.

⁹ tzw. luka remontowa

odpowiedniej przestrzeni we właściwym miejscu w drodze zakupu lub dzierżawy nieruchomości, pozyskując je od mniej efektywnych użytkowników. W praktyce samorządowej jednak, taka sytuacja praktycznie nie występuje. Gmina, zarządzająca zasobami komunalnymi, często nie potrafi poradzić sobie z niedoborem lokalowym na własnym rynku. Wiele ubogich rodzin „blokuje” duże mieszkania, znajdujące się w atrakcyjnych lokalizacjach. Mieszkania te mogłyby stać się przedmiotem obrotu na rynku wtórnym, ewentualnie zostać wynajęte w celach komercyjnych. Gmina powinna zatem przeprowadzić gruntowną analizę sytuacji mieszkaniowej, uwzględniając atrakcyjność poszczególnych lokali oraz możliwości budowy tanich mieszkań, np. w systemie TBS¹⁰, dla niezamożnej części społeczeństwa. Często środki pozyskane ze sprzedaży/wynajmu atrakcyjnych lokali w centrum znacznie przewyższają ostateczne koszty budowy nowych mieszkań dla ubogich, wysiedlonych rodzin. Niestety w dalszym ciągu w Polsce występuje nietrafne dopasowanie funkcji mieszkaniowej w układzie przestrzennym oraz nietrafne dopasowanie użytkowników do zajmowanych przez nich lokali.

Gmina powinna wspomagać procesy rynkowe, a nie je zastępować. Większe zaangażowanie rynku w sektor mieszkalnictwa gmina może osiągnąć na poziomie lokalnym poprzez:

- przyspieszenie urealnienia czynszów w istniejących zasobach
- zmniejszenie niepewności planistycznych w odniesieniu do zagospodarowania gruntów
- większą czytelność i sprawność budowlanych uzgodnień i pozwoleń
- regulację stanów prawnych gruntów i sprawności ksiąg wieczystych
- redukcję kosztów transakcyjnych obrotu nieruchomościami
- większą dostępność terenów uzbrojonych dla inwestorów
- przechodzenie od dotacji podmiotowych do bardziej efektywnych przedmiotowych
- lepszą i bardziej dostępną informację rynkową

Otoczenie instytucjonalno-prawne rynku nieruchomości wpływa bezpośrednio na sprawność jego funkcjonowania. Rola samorządów terytorialnych w tworzeniu należytego otoczenia jest ogromna. Gmina tworzy znaczną część regulacji wpływających na funkcjonowanie lokalnego rynku mieszkaniowego, m.in. poprzez udostępnianie niezbędnych i wiarygodnych informacji społeczno-ekonomicznych oraz rynkowych (obrot, ceny, stawka czynszu) jak również informacji planistycznych i przestrzennych (strategia rozwoju, plan zagospodarowania przestrzennego). Gmina egzekwuje też szereg

¹⁰ Towarzystwa Budownictwa Społecznego to samodzielne, posiadające osobowość prawną podmioty gospodarcze, których specyfika działania polega na budowie, nabywaniu oraz eksploatacji mieszkań na wynajem o umiarkowanych czynszach, co należy rozumieć jako obowiązek stosowania czynszu ekonomicznego, tj. pokrywającego wszystkie koszty eksploatacji i remontów oraz spłatę wraz z odsetkami kredytu wykorzystanego na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych

wymagań niezbędnych do uzyskania przez inwestorów pozwoleń na zasiedlenie ukończonych inwestycji, co także silnie wpływa na decyzje lokalizacyjne inwestorów.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW

Największym problemem gminy jest niedorozwój infrastruktury technicznej i drogowych połączeń komunikacyjnych. Potrzeby w tym zakresie znacznie przekraczają możliwości finansowe, dlatego też konieczne będzie ubieganie się o środki zewnętrzne – z budżetu państwa i Unii Europejskiej. Najpilniejsze potrzeby to:

- rozbudowa systemu dróg,
- budowa kanalizacji;
- modernizacja ujęcia wody;
- rozwiązanie problemu utylizacji odpadów produkcji rolniczej i pozarolniczej;
- modernizacja systemu elektroenergetycznego;
- gazyfikacja gminy;
- poprawa jakości sieci komunikacyjnej.

Potrzeby te są następstwem występujących na terenie gminy problemów wśród których można wymienić:

Problemy przyrodnicze i ekologiczne:

- zanieczyszczone powietrze wzdłuż głównych tras komunikacyjnych
- zanieczyszczone wody powierzchniowe;
- dzikie wysypiska odpadów;
- hałas i zanieczyszczenia związane z transportem
- bezdomne zwierzęta;
- spalanie odpadów na terenie posesji przez właścicieli;
- składowanie osadów ścieków i popiołów;
- wysoka produkcja gnojowicy.

Problemy związane z infrastrukturą techniczną:

- niska przepustowość dróg ponadlokalnych i częściowo lokalnych;
- zły stan techniczny części dróg (utwardzonych i nieutwardzonych);
- brak infrastruktury kanalizacyjnej;

Zgodnie z przyjętymi programami strategicznymi działania władz GMINY KORYTNICA będą zmierzały do stopniowej likwidacji istniejącej jakościowej i ilościowej luki w zakresie stopnia wyposażenia w sieci, urządzenia oraz obiekty infrastruktury technicznej i społecznej.

5. GOSPODARKA

STRUKTURA FUNKCJONALNA

GMINA KORYTNICA zaliczana jest do gmin o silnej funkcji rolniczej. Jednakże sąsiedztwo dużej aglomeracji miejskiej Warszawy, a także miasta powiatowego Węgrowa sprawia, że wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, przebiegających głównie w północnej i zachodniej części gminy, silnie rozwinęła się działalność pozarolnicza. Wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 636 oraz niewielkiego odcinka drogi krajowej nr 62, łączących gminę z aglomeracją warszawską oraz Węgrowem, silnie rozwinął się handel, usługi a także niewielkie zakłady produkcyjno-usługowe. Najpowszechniej używane na terenie gminy połączenia komunikacyjne - drogi gminne i lokalne – wykorzystywane są głównie przez gospodarstwa domowe oraz rolników korzystających z maszyn rolniczych. Siedziba GMINY KORYTNICA, znajdująca się w stosunkowo lepiej rozwiniętej gospodarczo centralnej części gminy, stanowi silny ośrodek koncentrujący wszelkie funkcje usługowo-gospodarcze służące całej jednostce administracyjnej.

GMINA KORYTNICA wchodzi w skład **PODREGIONU OSTROŁĘCKO-SIEDLECKIEGO**, obejmującego następujące powiaty: Łosicki, Makowski, Ostrołęcki, Ostrowski, Przasnyski, Pułtuski, Siedlecki Sokołowski, Węgrowski Wyszowski, Miasto Ostrołęka, Miasto Siedlce¹¹. Podregion ostrołęcko-siedlecki obejmuje obszar bezpośrednio graniczący z aglomeracją warszawską charakteryzującą się silnymi i różnokierunkowymi powiązaniem funkcjonalno-przestrzennymi. Wprowadzenie podziału kraju na jednostki statystyczne (NTS), zgodnego z wymogami prawa Unii Europejskiej i utworzenie w jego ramach **PODREGIONU OSTROŁĘCKO-SIEDLECKIEGO**, stwarza przesłanki do nawiązywania partnerskiej współpracy władz samorządowych powiatów i gmin wchodzących w jego skład, aby

¹¹ Zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 roku o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439) wprowadzono rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2000 roku (Dz. U. Nr 58, poz. 685) **NOMENKLATURĘ JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)**, która została opracowana na podstawie obowiązującej nomenklatury NUTS w krajach Unii Europejskiej. **NTS** dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na pięciu poziomach: poziom 1 – obszar całego kraju (NTS 1), poziom 2 – województwa (NTS 2), **POZIOM 3 (GRUPY POWIATÓW) – PODREGIONY (NTS 3)**. Poziom lokalny obejmuje swym zasięgiem: poziom 4 – powiaty (NTS 4), poziom 5 – gminy (NTS 5). Konieczność wprowadzenia podziału kraju na jednostki terytorialne (NTS) do celów statystycznych wynika z potrzeby dostosowania do wymogów prawa Unii Europejskiej w obszarze statystyki regionalnej i funduszy

zwiększać szanse na uzyskanie środków pomocowych ze środków Unii Europejskiej (fundusze strukturalne, Fundusz Spójności). Większe szanse na pomoc unijną będą mieć bowiem projekty, obejmujące swym zasięgiem przestrzennym oraz efektami społecznymi, gospodarczymi i ekologicznymi jak największą liczbę ludności.

Struktura prowadzonej działalności gospodarczej przedstawia się następująco (stan na 31.05.2000.):

Tabela 10

Struktura działalności gospodarczej

L.p	Dział gospodarki i usług	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców	Struktura (%)
1	Handel	88	40,0
2	Budownictwo	69	32,0
3	Transport	23	10,0
4	Usługi okołorolnicze	39	18,0
Ogółem wg rejestru gminy		219	

Źródło: Dane UG Korytnica.

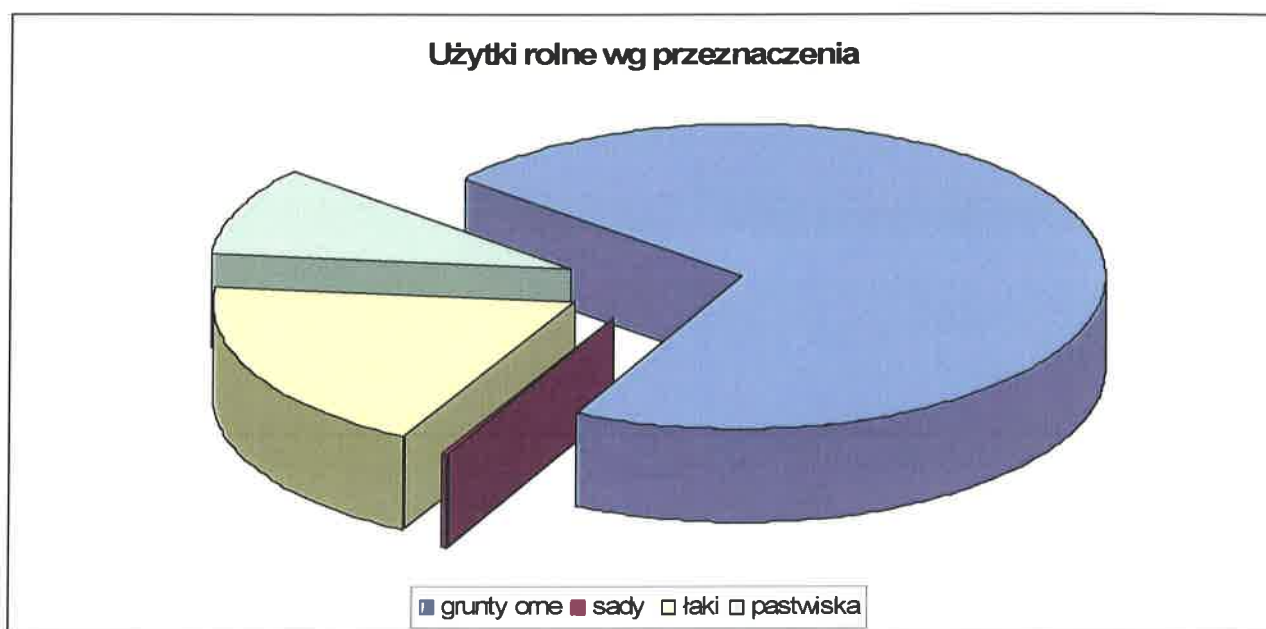
W strukturze podmiotów gospodarki narodowej dominują podmioty sfery usługowej oraz handlu. Położenie gminy w obszarze bezpośredniego oddziaływania dużego miasta, jakim jest Węgrów oraz w dalszym planie Warszawa, stwarza korzystne warunki dla rozwoju właśnie tych gałęzi gospodarki. Działalność typowo rolnicza jest stosunkowo mocno rozwinięta i pomimo zmian w kierunku rozwoju prywatnych inicjatyw gospodarczych w dalszym ciągu stanowi o potencjale GMINY KORYTNICA. Gmina znajduje się w najbliższym zapleczu usługowo-produkcyjnym Warszawy oraz Węgrowa, co jednocześnie wymusza organizację takich usług, które nie mogą być bezpośrednio wytwarzane w samym mieście z uwagi na brak wystarczającej przestrzeni produkcyjnej. Konieczność obsługi dużej aglomeracji miejskiej determinuje silny rozwój usług budowlanych, handlu oraz napraw. Istnieje jednak konieczność pogodzenia tendencji zabudowy z ochroną walorów środowiska, szczególnie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i energetycznej.

W ostatnich latach widoczna jest intensyfikacja obrotu ziemią i procesów budowlanych, związana z lokalizacją różnych obiektów działalności gospodarczej, szczególnie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 636 Warszawa – Węgrów, która realizuje powiązania gminy z miastem stołecznym Warszawą oraz miastem powiatowym Węgrowem oraz drogi krajowej nr 62.

strukturalnych. W województwie mazowieckim wyróżniono 5 podregionów – grup powiatów (NTS 3), a

Obszar gminy charakteryzuje się wysokim udziałem użytków rolnych, których łączna powierzchnia 15 539,29 ha (stan na koniec 2002 roku) stanowi aż 85,8% powierzchni gminy. W strukturze użytków rolnych grunty orne stanowią ok. 71 %, sady 0,2% natomiast pastwiska i łąki zajmują ok. 28,4%. Lasy zajmują 15% powierzchni gminy (2 904 ha).

Struktura użytków rolnych wg przeznaczenia w GMINIE KORYTNICA

GMINA KORYTNICA charakteryzuje się niskim udziałem sadów, których łączna powierzchnia stanowi zaledwie 0,2 – 0,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Znacznie korzystniej przedstawia się obszar zajmowany przez użytki zielone, które w 2000 roku zajmowały blisko 2 670 ha, czyli ok. 19% powierzchni użytków rolnych. Stosunkowo niski udział lesistości w strukturze powierzchni jest zjawiskiem niekorzystnym ze względu na znaczenie przyrodnicze, glebochronne i gospodarcze lasów. Lasy są rozproszone i nie stanowią zwartych kompleksów. Stosunkowo duże kompleksy połączone korytarzami ekologicznymi znajdują się tylko w zachodniej części gminy. Mają one wysoką przydatność rekreacyjną, ze względu na umiarkowane zwarcie, dobrze rozwinięte podszyt i runo. Konieczne jest zalesienie gruntów o słabych klasach bonitacyjnych tj. V i VI, nieużytków, enklaw przylegających do większych obszarów leśnych oraz wprowadzenie pasów zadrzewień przydrożnych i śródpolnych. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG w Puławach wynosi 60,1 pkt., co plasuje gminę w środku grupy gmin powiatu węgrowskiego.

Tabela 11

mianowicie: ciechanowsko-płocki, ostrołęcko-siedlecki, radomski, **warszawski** i miasto Warszawa.

Kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych

Kompleksy	Gmina ha	%	Woj. %
Razem	11 520	100,0	100,0
W tym: pszenney dobry	1 857	16,1	7,1
Żytni bardzo dobry	2 631	22,8	23,3
Żytni dobry	1 358	11,8	18,2
Żytni słaby	3 730	32,5	27,0
Żytni bardzo słaby	1 237	10,7	14,9
Zbożowo pastewny mocny	232	2,0	3,4
Zbożowo pastewny słaby	472	4,1	5,6

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Korytnica, Korytnica 1999 r.

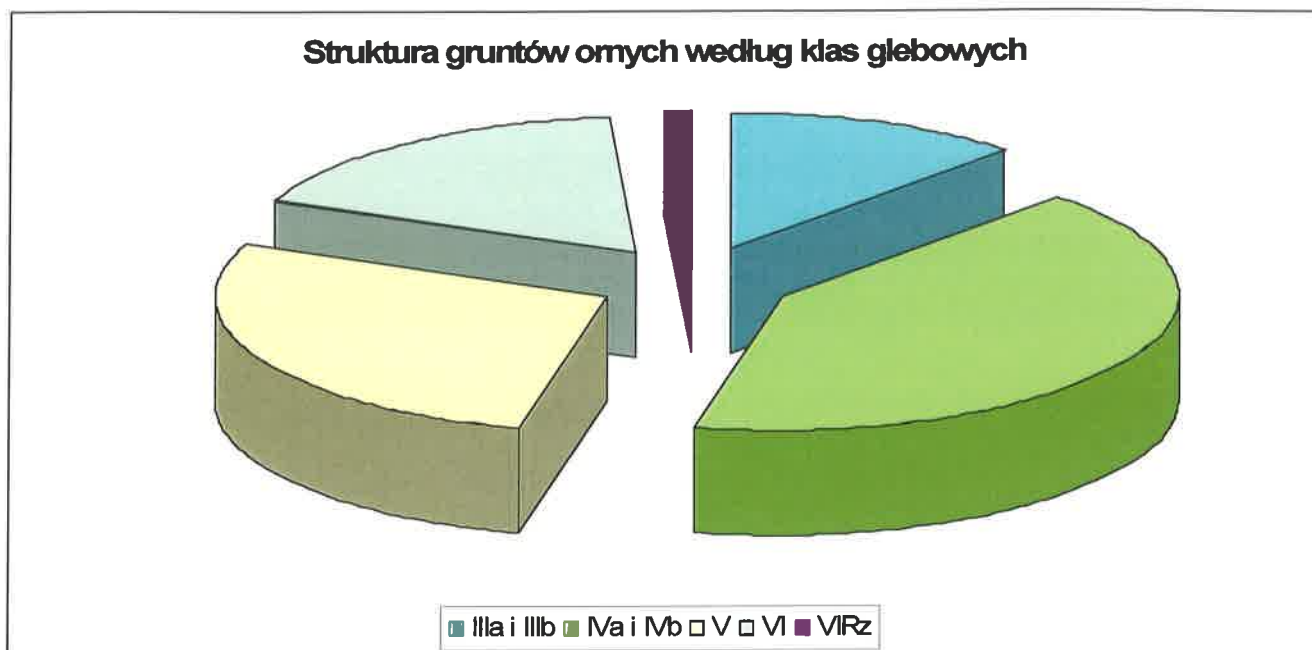
Z powyższego zestawienia wynika, że w Korytnicy występują z jednej strony grunty orne dobrej i średniej jakości kompleksów żytniego bardzo dobrego i dobrego oraz pszenney dobrego, z drugiej zaś słabe kompleksów żytniego słabego i bardzo słabego. Przydatność rolnicza trwałych użytków zielonych jest w gminie również średnia. Udział kompleksu średniego wynosi 74,0%, a słabego 25,2%.

Tabela 12

Jakość gruntów według klas bonitacyjnych

Klasy bonitacyjne	Grunty orne w ha	Grunty orne w %	Użytki zielone w ha	Użytki zielone w %
IIIa i IIIb	1 410	12,2	177	6,4
IVa i IVb	4 748	41,4	581	21,1
V	3 181	27,7	1 528	55,6
VI	2017	17,6	433	15,7
VIRz	124	1,1	33	1,2

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Korytnica, Korytnica 1999 r.

Najlepsze gleby występują w południowej części gminy, gdzie uprawia się najwięcej zbóż wysokiej jakości. Najlepsze gleby (klasa bonitacyjna I – III) występują w południowo zachodniej i środkowo wschodniej części gminy. Największy procent powierzchni stanowią kompleksy żytne o różnym rodzaju przydatności. Przeważają gleby lekkie i bardzo lekkie – bielcowe i rdzawe wytworzone z piasków gliniastych i żwirów piaszczystych. Miejscami występują także gleby płowe i brunatne wylugowane. Najsłabsze jakościowo gleby charakteryzują północną część gminy.

PRODUKCJA ROLNICZA

Cechy agroklimatu korzystne dla rozwoju rolnictwa to przede wszystkim długa i ciepła jesień oraz chłodniejsze lato, sprzyjające plonowaniu rolni trawiastych, motylkowych, krzyżowych oraz krzewów jagodowych. Z kolei wydłużona jesień łagodna zima oraz opóźniona i chłodna wiosna wymuszają uprawę roślin ozimych. Większość terenów rolnych charakteryzuje się niskofalistością bądź pagórkowatą rzeźbą, a warunki klimatyczne (zwłaszcza dość wysoka suma opadów rocznych – ok. 500-600 mm – sprzyjają produkcji rolnej. Większość terenu gminy pokrywają gleby bielcowe, a w dolinach cieków gleby bagienne.

W roku 2002 ogółem uprawy rolne w gminie (powierzchnia zasiewów) zajmowały 8 449,65 ha i były skupione w 1 302 gospodarstwach rolnych (całkowita liczba gospodarstw na terenie gminy wynosi 1 534). Gmina posiada korzystną strukturę

obszarową indywidualnych gospodarstw rolnych. Na 1 gospodarstwo rolne przypada 13,9 ha powierzchni ogólnej, w tym około 10 ha użytków rolnych. Większość osób zatrudnionych w rolnictwie, których odsetek w całości ludności gminy jest dość wysoki (ok. 2 660 osób utrzymuje się z pracy we własnym gospodarstwie rolnym) legitymuje się wykształceniem rolniczym. Największą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym w niewielkim stopniu średnim i wyższym.

1 234 gospodarstwa rolne z ogólnej liczby 1 534 gospodarstw w gminie prowadzi wyłącznie działalność rolniczą, co stanowi blisko 80% ogółu. Niewielka część gospodarstw rolnych (117) prowadzi jednocześnie działalność rolniczą i pozarolniczą. 171 gospodarstw rolnych, co stanowi 11% ogółu gospodarstw, nie prowadzi rolniczej i pozarolniczej działalności. Na obszarze gminy występuje tzw. „dwuzawodowość” rolników, którzy często łączą prowadzenie własnego gospodarstwa z pracą poza terenem zamieszkania.

Tabela 13

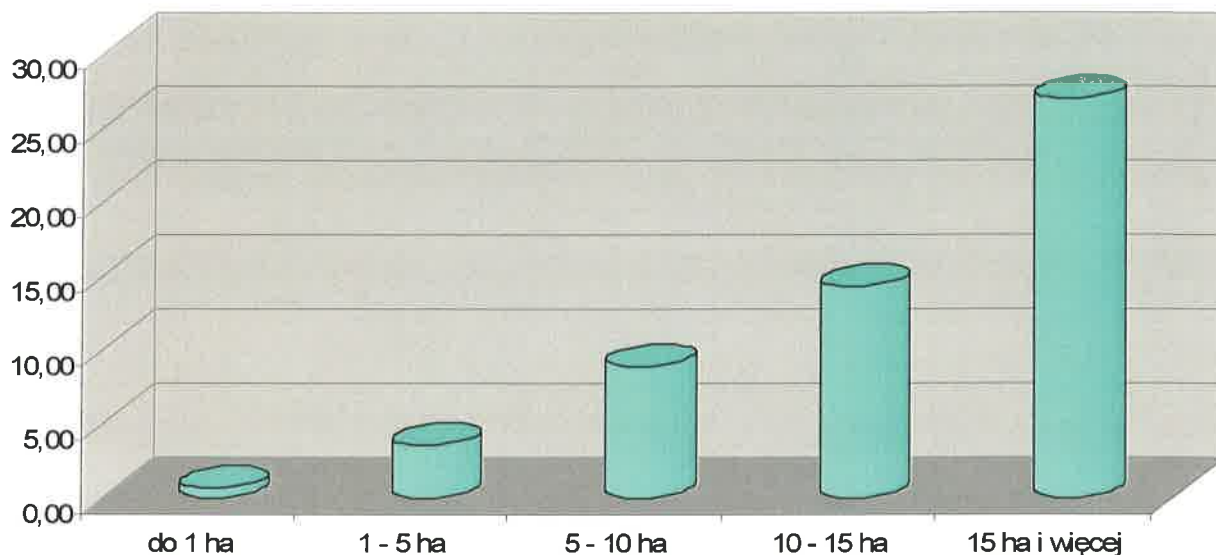
Struktura gospodarstw rolnych

Grupy obszarowe użytków rolnych	Gospodarstwa w liczbach bezwzględnych	Powierzchnia	
		Ogólna w ha	w tym użytków rolnych
Ogółem	1 545	15539,29	13 194,00
do 1 ha	135	87,90	53,74
1-5	423	1 510,69	1 204,34
5-10	487	4 333,73	3 612,82
10-15	301	4273,87	3 613,55
15 ha i więcej	199	5 333,10	4 709,55

Źródło: Dane GUS

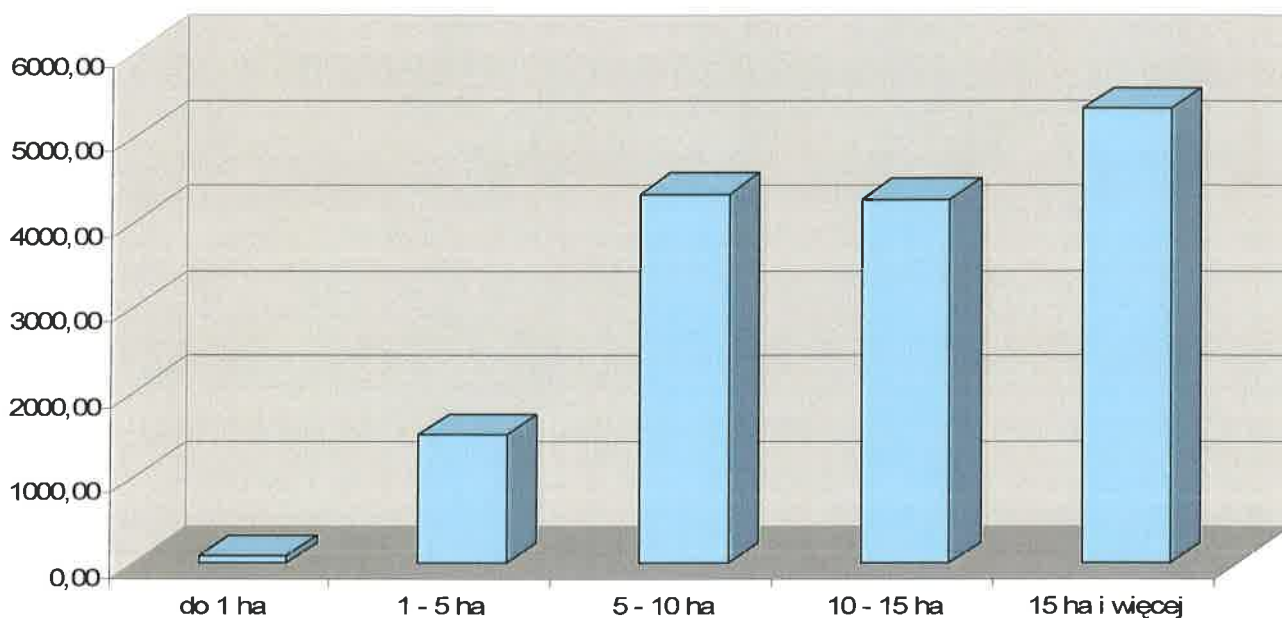
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 10,06 ha gruntów i jest wyższa od przeciętnej w kraju. Nie stwarza to jednak możliwości rozwoju wysokotowarowego i efektywnego rolnictwa w przyszłości, gdyż w dalszym ciągu przeciętna wielkość gospodarstwa w gminie jest zbyt mała. Należy zwrócić uwagę na to, iż zdecydowana większość gospodarstw na terenie gminy posiada poniżej 10 ha, a blisko połowa z nich poniżej 5 ha.

Średnia wielkość gospodarstw w poszczególnych grupach obszarowych

Gospodarstwa są zbyt małe i przeludnione w porównaniu z krajami rozwiniętymi Europy Zachodniej, ukryte bezrobocie w rolnictwie jest zbyt wysokie.

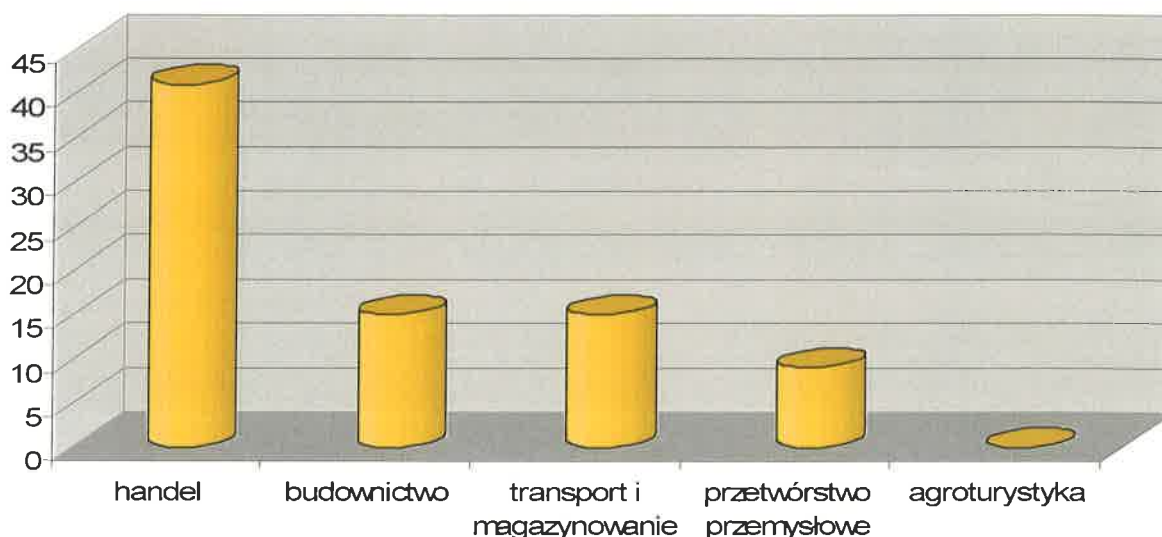
Powierzchnia gospodarstw względem głównych grup obszarowych

W przyszłości należy stworzyć warunki dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości dla pełnego wykorzystania siły roboczej dotychczas zaangażowanej w małych, przydomowych i niskotowarowych gospodarstwach rolnych. Tylko działania mające na celu zwiększenie średniej powierzchni gospodarstw rolnych wraz z ograniczaniem

ukrytego bezrobocia na wsi mogą zwiększyć szanse skutecznego konkutowania na rynku Unii Europejskiej.

Gospodarstwa rolne prowadzące działalność pozarolniczą

Wśród gospodarstw rolnych prowadzących działalność pozarolniczą na uwagę zasługuje fakt całkowitego braku gospodarstw agroturystycznych. Agroturystyka w ostatnim czasie staje coraz bardziej dochodową formą działalności gospodarczej i jest wykorzystywana w wielu już gminach na terenie Polski dla zasilenia budżetów domowych. Szacuje się, iż tempo rozwoju tej branży oraz stopień zainteresowania potencjalnych klientów gospodarstw agroturystycznych znacząco wzrośnie. Walory przyrodnicze oraz bardzo dobry stan środowiska naturalnego są niewątpliwie silną stroną gminy. Jednak bez należycie rozwiniętej infrastruktury agroturystycznej oraz infrastruktury towarzyszącej (np. bary, restauracje, punkty informacji turystycznej itp.) nie ma możliwości rozwoju tej branży. Dlatego też GMINA KORYTNICA, mając na uwadze przyszłość wielu, już dziś nierentownych, niskotowarowych i rozdrobnionych gospodarstw powinna prowadzić bardzo aktywną politykę informacyjno-promocyjną w tym zakresie, prowadząc m.in. szkolenia, zebrania informacyjne dla rolników oraz przedstawiając rolnikom szacunkowe koszty i korzyści inwestycji w agroturystykę. Rozwój właśnie tej branży gospodarki lokalnej, to nie tylko zwiększone dochody indywidualnych gospodarstw, ale także szereg korzyści dla samej gminy, która poza zwiększenie własnych dochodów podatkowych, poprawi także własny wizerunek na zewnątrz i z pewnością przyczyni się do aktywizacji społeczno-gospodarczej swojego obszaru. Niewątpliwie silną stroną gminy jest szereg dokumentów planistycznych, bardzo szczegółowo obrazujących istniejącą sytuację w

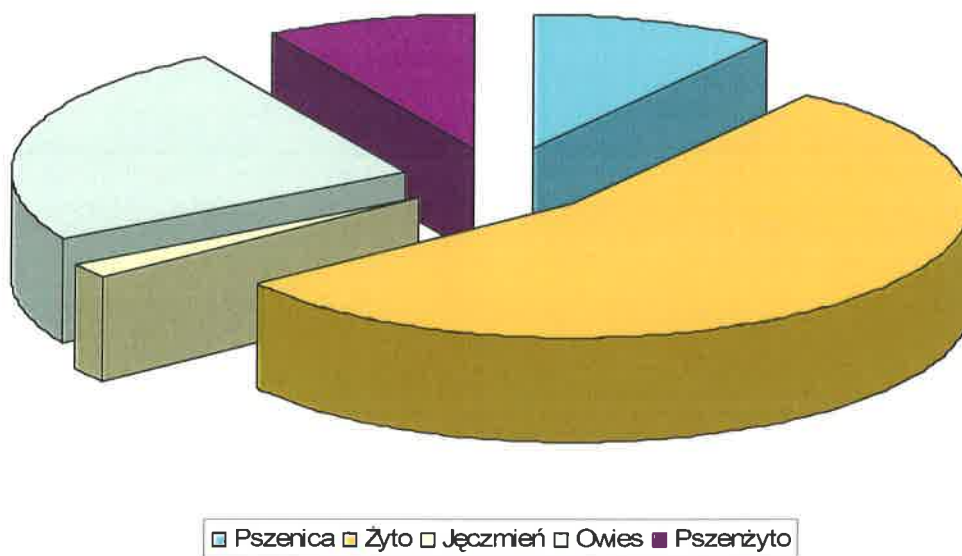
zakresie środowiska naturalnego. Władze gminy powinny dostrzec konieczność podniesienia świadomości społecznej z zakresu małej, drobnej przedsiębiorczości i aktywizacji osób bezrobotnych. Inwestycje agroturystyczne charakteryzują się dosyć niską kapitałochłonnością i z pewnością mogą w niedalekiej przyszłości stanowić o sile lokalnej gospodarki.

Tabela 14

Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych

Wyszczególnienie	Ogółem	
	w ha	w odsetkach
Ogółem	5 005,47	100,0
Pszenica	495,00	9,9
Żyto	2 748,84	54,9
Jęczmień	97,91	2,0
Owies	1 228,44	24,5
Pszenżyto	435,28	8,7

Źródło: Dane GUS.

W strukturze zasiewów zbóż podstawowych dominuje żyto, zboże nie wymagające dobrych gleb oraz warunków klimatycznych. Na uwagę zasługuje duży areal zasiewów owsa – 24,5% ogólnej powierzchni zasiewów.

Tabela 15

Powierzchnia zasiewów głównych ziemiopłodów

Wyszczególnienie	Ogółem	
	w ha	w odsetkach
Ogółem	8 449,65	100,0
Zboża ogółem	6 968,30	82,5
Strączkowe jadalne na ziarno	0,45	0,0

Ziemniaki	926,09	11,0
Przemysłowe	46,75	0,6
Pastewne	480,98	5,7
Pozostałe	27,08	0,3

Źródło: Dane GUS

W strukturze upraw przeważają rośliny o przeciętnym lub niskim zapotrzebowaniu na składniki pokarmowe, szczególną rolę pełnią zasiewy zbóż, zajmujące aż 82,5% ogólnej powierzchni zasiewów wszystkich ziemiopłodów.

PRODUKCJA ZWIERZĘCA

W chowie zwierząt obserwuje się zmiany uzależnione zapotrzebowaniem rynku na mleko, mięso i inne surowce, a także kształtowaniem się cen zbytu. W ostatnich latach drastycznie spada obsada bydła. Jest to bardzo niekorzystna sytuacja w hodowli, gdyż odbudowa stada podstawowego wymaga znacznych nakładów finansowych i dłuższego okresu.

Tabela 16

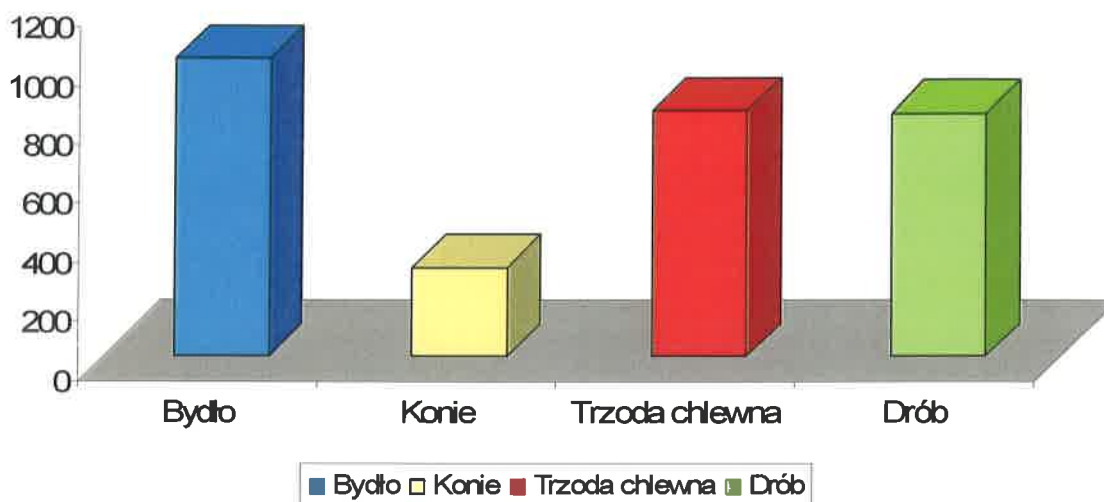
Zwierzęta gospodarskie

Wyszczególnienie	Ogółem w szt.
Bydło	6 809
Trzoda chlewna	15 584
Owce	11
Kozy	78
Konie	476
Króliki	472
Pnie pszczele	94
Drób ogółem	18 050
Obsada zwierząt gospodarskich w szt. dużych (SD) na 100ha użytków rolnych.	63

Źródło: Dane GUS

Hodowla drobiu i pozostałych zwierząt gospodarskich nie odgrywa większego znaczenia w gospodarce gminy i służy głównie indywidualnym potrzebom rolników. GMINA KORYTNICA charakteryzuje się wysoką produkcją trzody chlewnej i bydła. W 2002 roku obsada zwierząt gospodarskich w szt. dużych (SD) na 100 ha użytków rolnych wyniosła 63 sztuki. Mimo spadku w chowie bydła jego obsada jest nadal wyższa niż średnio w województwie i wynosi ok. 190 sztuk na 100 ha użytków rolnych.

Gospodarstwa rolne utrzymujące zwierzęta gospodarskie według gatunków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnio w gminie na 1 gospodarstwo rolne przypada 4,42 szt. bydła oraz 10,12 szt. trzody chlewnej. Osada bydła i trzody chlewnej jest zróżnicowana przestrzennie i na ogół jest skorelowana z udziałem trwałych użytków zielonych w strukturze użytków rolnych. Bydło posiada 65% gospodarstw rolnych, zaś trzodę chlewną blisko 55% gospodarstw.

Do najważniejszych negatywnych zjawisk w sektorze rolniczym GMINY KORYTNICA należą m.in.:

- niska opłacalność produkcji rolnej wynikająca z niekorzystnej relacji cen skupu w stosunku do cen żywności;
- nadwyżka podaży produktów rolnych nad popytem wynikające z załamania się eksportu, głównie na rynki wschodnie;
- systematyczne zmniejszanie się w budżecie państwa nakładów na rolnictwo;
- rosnąca pauperyzacja ludności wiejskiej spowodowana upadkiem lub likwidacją zakładów przemysłowych i usługowych;
- rosnąca konkurencja towarów unijnych na wspólnym rynku;
- brak bazy przetwórczej i magazynowej, pozwalającej na zagospodarowanie

Ogólny wskaźnik oceny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, uwzględniający oprócz jakości gleb również agroklimat, rzeźbę terenu oraz warunki wodne, wg IUNG wynosił dla gminy 60,1 pkt (wyższy od średniego w województwie – 59,7 pkt). Wciąż jednak na

terenie gminy istnieją dość duże nierównomierności w rozwoju gospodarczym, szczególnie rolnictwa. Gminę można podzielić na zasobne w dobre gleby, intensywnie uprawiane oraz lepiej zmechanizowane południe oraz słabo zagospodarowaną rolniczo północ. Ogólne wyposażenie w ciągniki oraz maszyny rolnicze należy ocenić jako wystarczające. Obsługę gospodarstw w zakresie zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej prowadzi miejscowa Gminna Spółdzielnia „SCh” oraz podmioty prywatne. Obsługę finansową prowadzi Bank Spółdzielczy w Korytnicy. Na terenie gminy brak jest zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego.

Potencjał produkcyjny gminy stanowi przydatna do przekształceń rolnicza przestrzeń produkcyjna oraz zasoby pracy ludności rolniczej. Pomimo wysokiej oceny warunków środowiska przyrodniczego dla potrzeb rolnictwa, poziom produkcji rolnej jest dość niski. Poziom rolnictwa obliczany na podstawie najważniejszych wskaźników charakteryzujących produkcję rolną (m.in. jakość rolniczej produkcji, rozdrobnienie gospodarstw, mechanizacja rolnictwa, zatrudnienie, plony głównych ziemiopłodów, obsada zwierząt gospodarskich) uznać należy za niski. Z niskim poziomem rozwoju rolnictwa wiąże się niska towarowość produkcji rolnej, która praktycznie decyduje o słabej kondycji ekonomicznej ludności rolniczej. Nieopłacalność produkcji, przeludnienie agrarne oraz zbyt duże rozdrobnienie gospodarstw decydują o minimalnych możliwościach inwestowania w gospodarstwach rolnych. Słaba koniunktura na rynku rolniczym oraz brak perspektyw rozwoju dla rolników indywidualnych ograniczają popyt na wszelkiego rodzaju maszyny i urządzenia rolnicze, nawozy oraz materiały budowlane. W naturalny sposób ogranicza to także rozwój sektora pozarolniczego na rynku lokalnym, szczególnie małych, zakładów usługowych, banków i kas spółdzielczych oraz zakładów przetwórstwa spożywczego. Z drugiej jednak strony, znaczna część obszaru gminy, znajduje się na obszarach o atrakcyjnych walorach przyrodniczych i właśnie w rozwoju agroturystyki powinna upatrywać swoją najbliższą przyszłość.

RYNEK PRACY - BEZROBOCIE

Utrzymujące się na poziomie 400 osób bezrobocie jest o tyle niekorzystne, że ponad 1/3 ogółu bezrobotnych pozostaje bez pracy więcej niż 12 miesięcy.

Gmina posiada korzystne warunki dla rozwoju drobnego i średniego przemysłu oraz rzemiosła. Decyduje o tym bliskość aglomeracji warszawskiej oraz miast powiatowych Węgrowa i Mińska Mazowieckiego oraz dobre połączenia komunikacyjne, które zwiększają mobilność zawodową ludności. Do pilnych zadań wymagających kompleksowego rozwiązania należy zagospodarowanie i przetwórstwo płodów rolnych, co

jednocześnie da możliwość stworzenia nowych miejsc pracy. W gminie występuje tzw. ukryte bezrobocie, szczególnie w rolnictwie. Wiele osób żyje w przeludnionych gospodarstwach rolnych bez większych perspektyw rozwoju zawodowego i podniesienia poziomu życia. Gmina powinna stworzyć jak najlepsze warunki wyjścia z ubóstwa, m.in. poprzez organizowanie szkoleń, spotkań z mieszkańcami oraz promowaniu drobnej przedsiębiorczości, szczególnie wśród ludzi w wieku poniżej 25 lat, czyli grupy osób najbardziej zagrożonej długotrwałym bezrobociem. W gminie na koniec 2002 roku zarejestrowano 1 193 młodych osób w wieku 15 – 29 lat, które mieszkały w gospodarstwach domowych razem z użytkownikiem gospodarstwa rolnego, przy czym aż 617 z nich mieszkało w gospodarstwach mniejszych niż 10 ha.

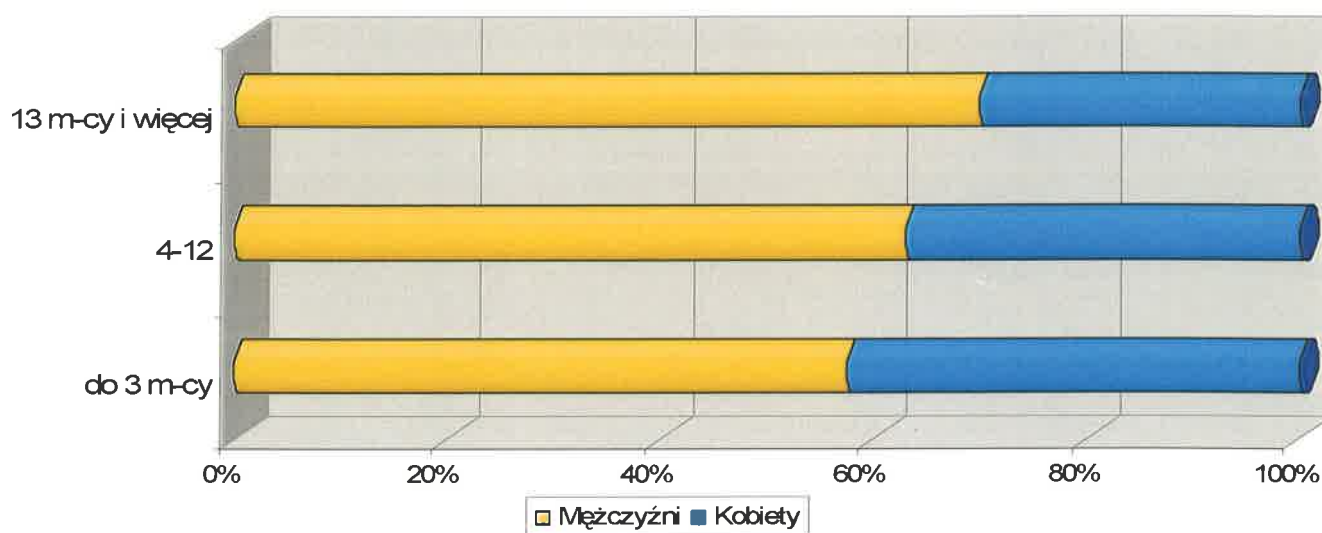
Tabela 16

Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy

Wyszczególnienie	Ogółem	Według okresu poszukiwania pracy			
		Do 3 miesięcy włącznie	4-12	13 miesięcy i więcej	nieustalony
Ogółem	400	38	201	154	7
Mężczyźni	215	28	118	66	3
Kobiety	185	10	83	88	4

Źródło: Dane GUS

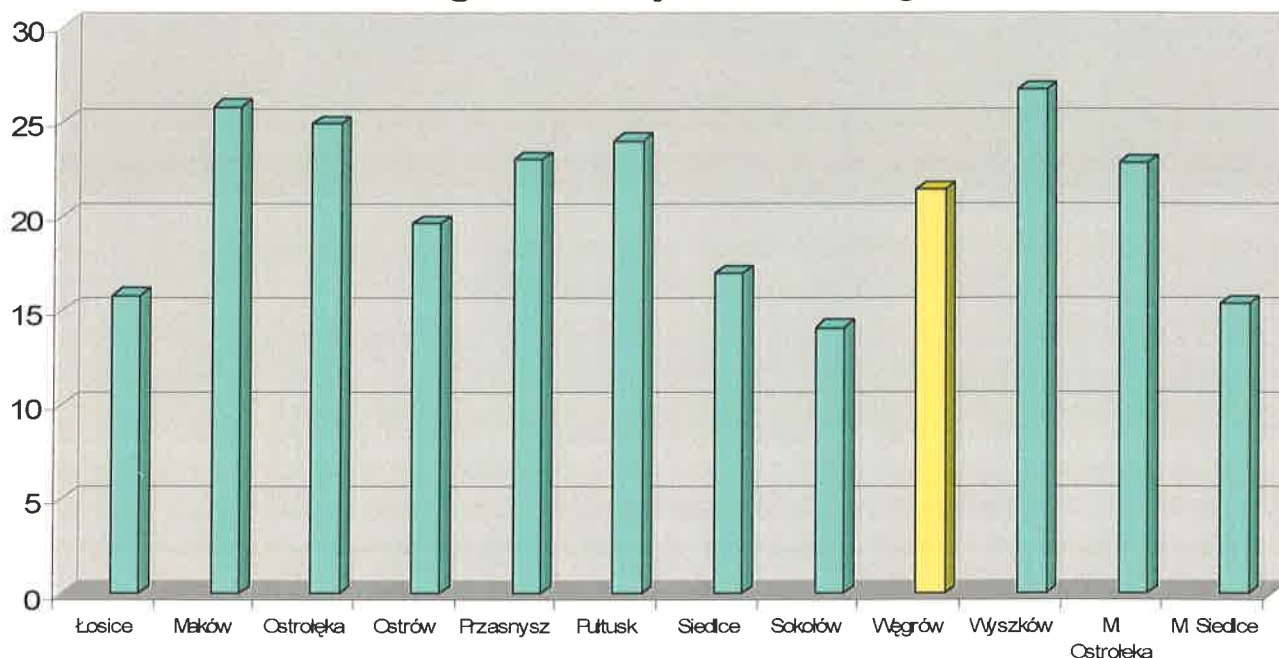
Bezrobotni wg okresu poszukiwania pracy

Wśród kobiet zarysowuje się tendencja większego bezrobocia, w stosunku do ogólnej ilości bezrobotnych, w miarę wydłużania się okresu poszukiwania pracy.

Stopa bezrobocia wynosi 10,5% (stan na koniec 2002 roku, liczone jako stosunek liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym) i jest zdecydowanie niższa niż średnio w kraju. Wynika to z faktu bezpośredniego sąsiedztwa dużej aglomeracji miejskiej - warszawskiej, która rozładuje w znacznym stopniu sytuację na lokalnych rynkach wokół Warszawy i Węgrowa.

Stopa bezrobocia jako % aktywnych zawodowo w powiatach subregionu ostrołęcko-siedleckiego

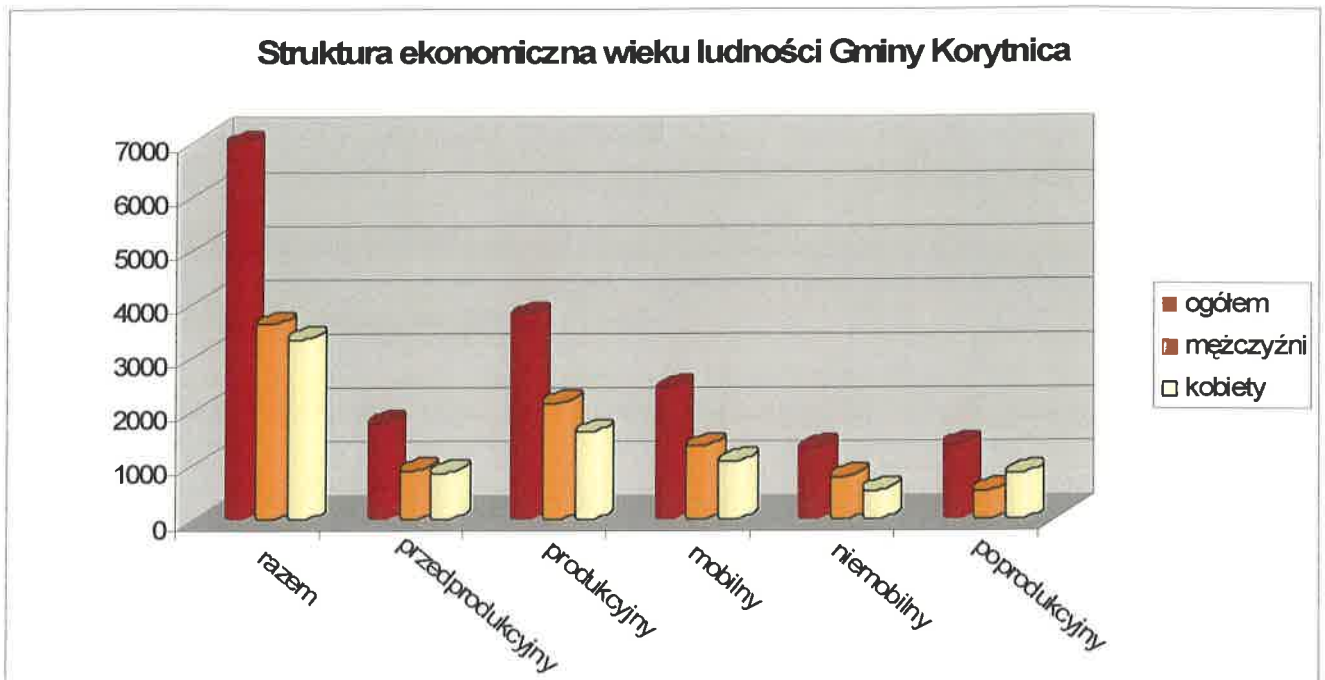
W powiecie węgrowskim stopa bezrobocia liczona jako % aktywnych zawodowo na dzień 31.10.2004 wynosiła 21,4 i była znacznie wyższa niż przeciętnie w województwie mazowieckim (14,8%) oraz niewiele wyższa niż w podregionie ostrołęcko-siedleckim (20,4%).

Tabela 17

Ludność wg ekonomicznych grup wieku w 2002 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Razem	6 961	3 612	3 349
w wieku:	1 788	917	871
przedprodukcyjnym(0-17 lat)			
Produkcyjnym (18-59/64 lata)	3 785	2 161	1 624
- mobilnym (18-44 lata)		1 360	1 085
- niemobilnym (45-59/64 lat)		801	539
Poprodukcyjnym (60-/65 lat i więcej)	1 388	534	854

Źródło: Dane GUS

Ok. 55% ludności stanowi ludność w wieku produkcyjnym, co jest na tle województwa pozytywnie wyróżnia gminę. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 25,6% ogółu i w związku z tym w przyszłości należy się liczyć z faktem wystąpienia wzmożonego zapotrzebowania na miejsca pracy w samej gminie lub nadwyżki podaży siły roboczej ponad potrzeby gminy i możliwość wyjazdów do pracy np. do Warszawy lub Węgrowa.

Konieczne jest stworzenie dogodnych warunków dla procesów rozwojowych w sektorze prywatnym, głównie poprzez prowadzenie inwestycji infrastrukturalnych sprzyjających korzystnym warunkom inwestowania (dodatkowe miejsca pracy, wykorzystanie rolniczego potencjału). W celu wykorzystanie walorów turystycznych i przyrodniczych niezbędne są inwestycje mające na celu poprawę komunikacji gminnej (budowa parkingów, modernizacja ulic i dróg gminnych oraz inwestycje proekologiczne).

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW

Problemy natury gospodarczej występujące w GMINIE KORYTNICA to:

1. brak większych zakładów pracy;
2. brak terenów pod większe inwestycje;
3. niedostatecznie rozwinięty układ komunikacyjny;
4. słaba świadomość mieszkańców w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej;
5. niespójne prawo podatkowe i gospodarcze w Polsce;

Istotnym problemem gospodarczym gminy jest bezrobocie. Działania samorządu powinny koncentrować się na tworzeniu sprzyjających warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, gdyż to one w największym stopniu są w stanie tworzyć nowe miejsca pracy. Dlatego też tak istotna jest poprawa infrastruktury technicznej i rozbudowa sieci dróg. Istotne też jest wykorzystanie potencjału rozwoju rolnictwa i turystyki. Są to kolejne dziedziny, w których możliwe jest powstanie nowych miejsc pracy.

6. SFERA SPOŁECZNA

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA TERENU

GMINA KORYTNICA należy do jednych z mniejszych pod względem liczby mieszkańców i powierzchni, gmin wiejskich województwa mazowieckiego. Sieć osadniczą gminy tworzy 41 miejscowości, przy czym tylko dwie z nich posiadają powyżej 500 mieszkańców.

Najliczniejszą miejscowością na terenie gminy jest miejscowości gminna Korytnica. Sieć osadnicza jest stosunkowo mocno bardzo rozdrobniona, przy czym silnie zaznacza się polaryzacja gęstości zaludnienia w kierunku występowania głównych szlaków komunikacyjnych, łączących gminę z Węgrowem i Warszawą - dróg wojewódzkich i krajowych. Fakt niewielkiego przestrzennego skupienia mieszkańców oraz występujące duże różnice w nasileniu procesów urbanizacyjnych w poszczególnych częściach gminy są niekorzystne, gdyż utrudniają wyposażenie w obiekty infrastruktury społecznej i technicznej. Niekiedy podłączenie do sieci infrastruktury technicznej odległych, lecz słabo zaludnionych części gminy wiąże się ze znacznie większymi nakładami finansowymi, aniżeli podłączenie znacznie większej liczby użytkowników w innej części. Wszystko to wpływa więc niekorzystnie na podnoszenie jakości życia mieszkańców i stanowi istotną barierę rozwojową.

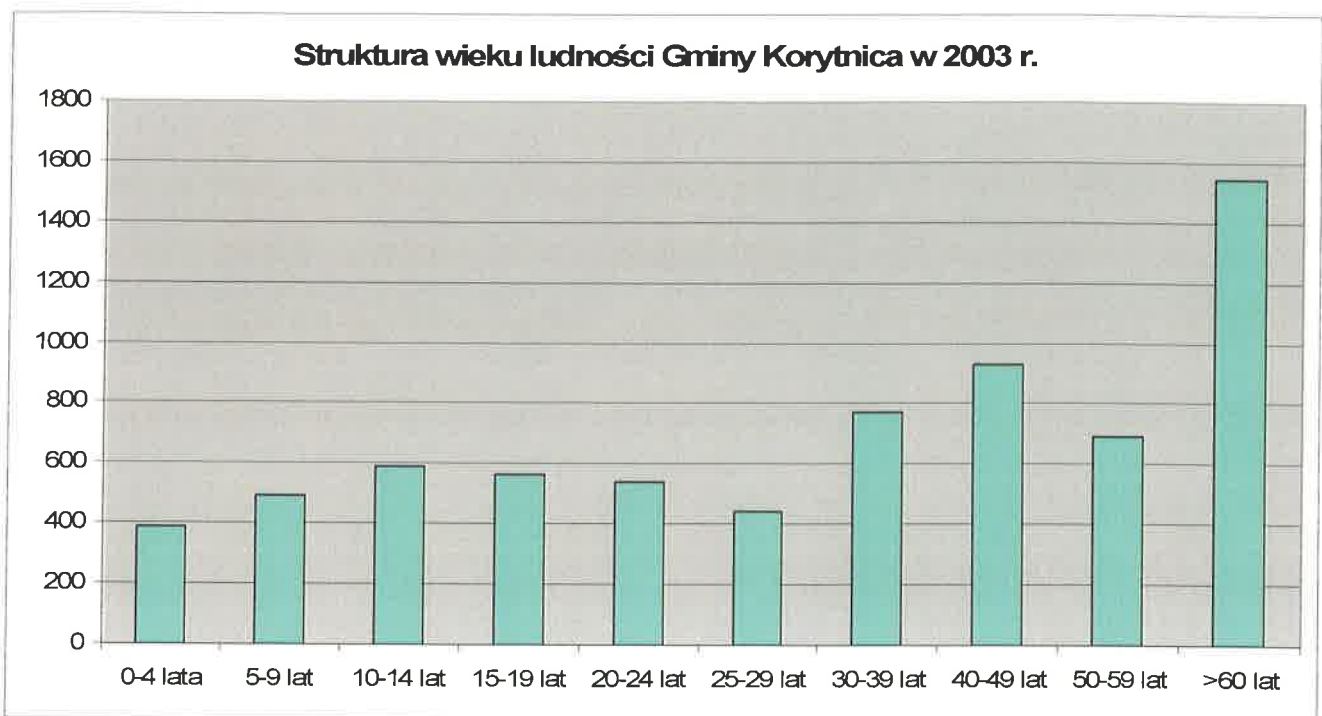
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 84 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

Tabela 18

Struktura ludności wg wieku w 2002 roku

Wiek	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	>60	Razem
Liczba	388	494	589	564	542	444	774	928	696	1 542	6 961

Źródło: Na podstawie danych GUS (Spis powszechny z 2002 roku)

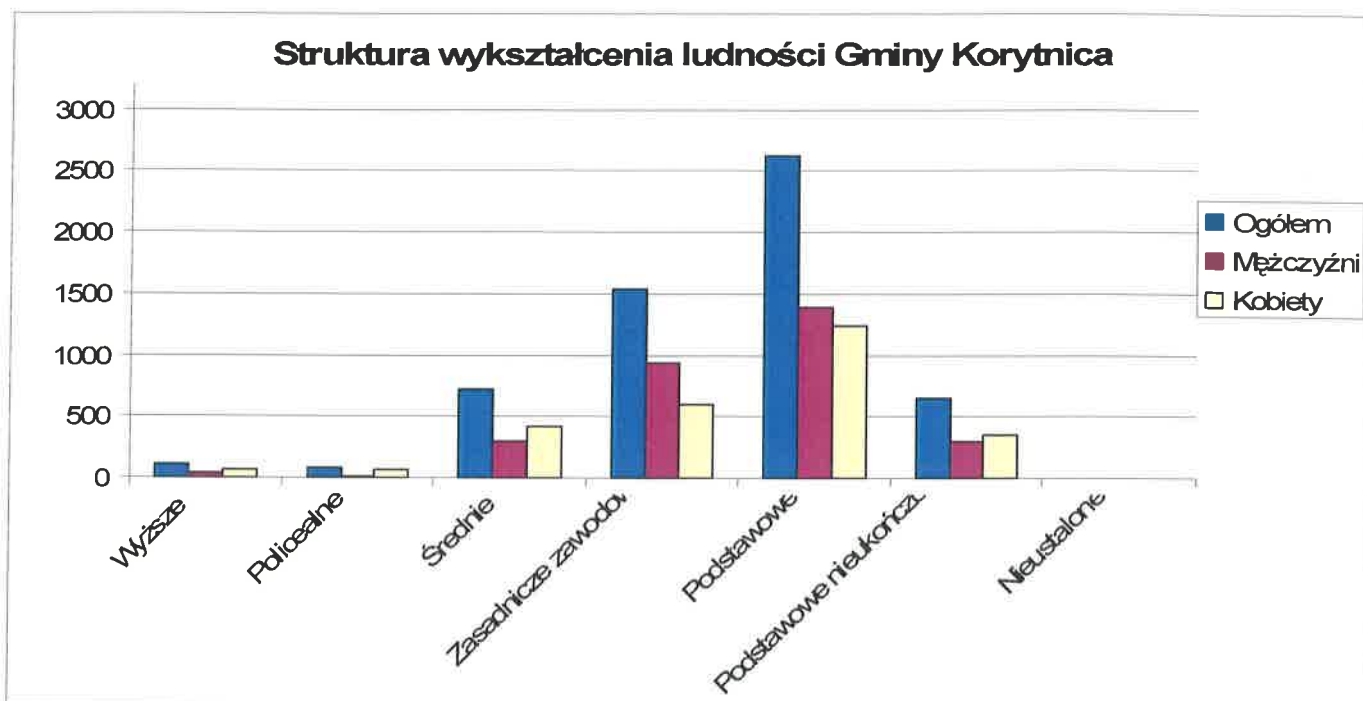
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (Spis powszechny z 2002 roku)

Tabela 19

Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i grup wieku

Grupy wieku	Ogółem	Wykształcenie						
		Wyższe	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe	Podstaw. ukończone	Podstaw. nieukom. i bez wykształcenia szkolnego	Nieustalony poziom
Ogółem	5 725	107	81	719	1 540	2 630	648	-
13-19	799	-	-	70	94	545	90	-
20-29	986	35	33	304	429	176	9	-
30-39	774	25	15	127	440	146	21	-
40-49	928	24	16	125	372	377	14	-
50-59	696	14	9	53	151	442	27	-
60-64	302	3	3	12	25	210	49	-
Pow. 65	1 240	6	5	28	29	734	438	-
Mężczyźni	2 980	36	18	302	941	1387	296	-
Kobiety	2 745	71	63	417	599	1 243	352	-

Źródło: Dane GUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Spis powszechny z 2002 roku)

Edukacja, ochrona zdrowia, sport i kultura.

Na terenie GMINY KORYTNICA funkcjonuje 5 pełnych szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa w Korytnicy
- Szkoła Podstawowa w Górkach Grubakach
- Szkoła Podstawowa w Maksymilianowie
- Szkoła Podstawowa w Sewerynowie
- Zespół Szkół Publicznych w Pniewniku

Na terenie gminy prowadzone jest dowożenie dzieci do szkół w Korytnicy, Pniewniku, Sewerynowie i Maksymilianowie autobusem szkolnym oraz autobusem z wynajmu.

Dzieci ze wsi Paplin uczęszczają do szkoły podstawowej w miejscowości Starawieś w gminie Liw; Czapl i Żaboklik do Czerwonki w gminie Wierzbno; Rąbież do Zawad w gminie Liw. W 1999 roku w związku z reformą oświaty w miejscowości Korytnica utworzono Publiczne Gimnazjum, które na terenie gminy posiada oddziały zamiejscowe we wsiach: Pniewnik, Górki Grubaki, Maksymilianów i Sewerynow. Na terenie gminy nie ma szkół ponadpodstawowych.

Prognozy demograficzne przewidują spadek liczby dzieci w wieku szkolnym w ciągu najbliższych 20 lat, w związku z tym aktualna baza oświatowa nie wymaga rozbudowy. Konieczna jest natomiast modernizacja większości starych budynków oświatowych, które nie są przystosowane do potrzeb nowoczesnego kształcenia dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy funkcjonują dwa publiczne przedszkola – w Korytnicy i Leśnikach, stanowiące własność gminy. Do przedszkoli uczęszczają dzieci w wieku 3-6 lat.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Korytnicy, posiadająca filie w Paplinie, Kątach, Trawach oraz punkty biblioteczne w Leśnikach i Zakrzewiu. Świetlice znajdują się we wsiach: Roguszyn, Czaple, Żabokliki, Paplin, Górki Grubaki, Kruszew, Rowiska, Wola Korytnica, Zalesie, Żelazów, Leśniki, Nojszew. Rolę obiektów kultury pełnią także remizy OSP.

Niestety gmina nie posiada wyselekcjonowanych terenów sportowych. Działalnością sportową na terenie gminy oraz upowszechnianiem kultury fizycznej, sportu i turystyki powinna w najbliższym czasie zająć się gmina – wykładając niezbędne środki na inwestycje w infrastrukturę sportową, bądź angażując się w pomoc dla organizacji typu non-profit, dążących w swych statutowych celach do racjonalnego rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży szkolnej. Podstawowy cel kultury fizycznej, tzn. dbałość o prawidłowy rozwój psychofizyczny i zdrowie wszystkich obywateli, realizowany jest przede wszystkim przez wychowanie fizyczne, czyli proces kształtowania harmonijnego rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży. Prawo nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek tworzenia warunków prawno-organizacyjnych i ekonomicznych dla rozwoju kultury fizycznej, jak również obowiązek organizowania działalności w dziedzinie rekreacji ruchowej i tworzenia odpowiednich warunków materialno-technicznych dla jej rozwoju. Zadania te realizowane są przede wszystkim przez tworzenie, utrzymywanie i udostępnianie bazy sportowo-rekreacyjnej.

Szczególnie istotną funkcję w procesie wychowania fizycznego spełniają szkoły. Wynika to przede wszystkim z ciążącego na nich obowiązku prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Obowiązkowy wymiar zajęć wychowania fizycznego dla uczniów klas IV, V i VI szkół podstawowych i gimnazjów wynosić ma docelowo 4 godziny lekcyjne. Dla uczniów klas IV wymiar ten obowiązuje od początku roku szkolnego 2003/2004, dla uczniów klas V i VI – zostanie wprowadzony w nadchodzącym roku szkolnym, natomiast dla uczniów gimnazjów - obowiązywać będzie od dnia 1 września 2005 r. Ponadto w szkołach podstawowych i gimnazjach mogą być tworzone klasy sportowe, czyli oddziały, w których prowadzone jest szkolenie sportowe w jednej lub kilku dyscyplinach sportu, w kolejnych co najmniej trzech klasach danego typu szkoły, dla co najmniej 20 uczniów w oddziale. Podstawowym warunkiem utworzenia klasy sportowej jest jednak posiadanie obiektów lub urządzeń sportowych niezbędnych dla realizacji szkolenia sportowego.

Niezależnie od obowiązków w zakresie wychowania fizycznego nałożonych na jednostki samorządu terytorialnego ustawami należy podkreślić, że w nowoczesnych społeczeństwach ery globalizacji sport obejmujący przede wszystkim wychowanie fizyczne oraz sport dla wszystkich jest jedną z ważnych wartości kulturowych, wpływających na rozwój człowieka, jego zdrowie i jakość życia. Obok wartości kulturowych i społecznych sport stymuluje rozwój wielu gałęzi gospodarki. Rozwój społeczeństwa informacyjnego wymaga rozwijania zdolności samodzielnego poszukiwania dróg, uczenia się, wyszukiwania i selekcji informacji; nabywania umiejętności posługiwania się wciąż nowymi technikami informacyjnymi i komunikacyjnymi, elastyczności zachowań i sprostania wymogom adaptacji do zmieniających się warunków - wreszcie troski o prawidłowy rozwój biologiczny i zdrowe życie w sprawności. W rozwiniętych społeczeństwach sport stał się dobrem powszechnym, dostępnym w różnych formach - stosownie do możliwości i zainteresowań świadomego tego dobrodziejstwa obywatela.

Tymczasem badania wskazują na pogarszający się stan wydolności i sprawności fizycznej dzieci i młodzieży. Jedną z przyczyn to niedostatek aktywności ruchowej, zaniedbania szkolnego wychowania fizycznego¹². Poważny odsetek dzieci i młodzieży jest kierowany na zajęcia korektywno-rehabilitacyjne. W społeczności dorosłych wciąż przeważa styl życia daleki od prozdrowotnego. Oznacza to, że w świadomości przeważającej części polskiego społeczeństwa nie nastąpiła dotąd zasadnicza przemiana. Walory aktywności fizycznej i sportu, uprawianego w różnych, dostępnych dla każdego formach, wciąż pozostają nieznane lub niedoceniane. Przy wydłużaniu się wieku życia Polaków niesie to poważne zagrożenie dla zdrowia i jakości życia. Podobna konstatacja wiąże się z wysokim wskaźnikiem bezrobocia, które obok skutków ekonomicznych podnosi ryzyko zachorowalności. Wyniki badań jednoznacznie wskazują, że dobrze biologicznie rozwinięte młode pokolenie Polaków charakteryzuje się niskim (obniżającym się w ostatniej dekadzie) poziomem wydolności i sprawności fizycznej. Jest to równocześnie pośredni dowód zmian zachodzących w trybie życia dzieci i młodzieży – a także sygnał o nierówności dostępu do sportu, przede wszystkim w środowiskach wiejskich i o niższym statusie społecznym. Wiąże się z tym sytuacja narastających zagrożeń patologicznych, wzrost narkomanii, alkoholizmu i przestępczości młodocianych – a także brak atrakcyjnej, wartościowej oferty wychowawczo-edukacyjnej. O takim stanie w znacznym stopniu decyduje nieodpowiadająca standardom europejskim - ani liczebnie, ani pod względem jakości - baza obiektów i urządzeń sportowych, w większości przestarzałych, zaniedbanych, wymagających kapitalnych remontów, trudno dostępnych

¹² Jak wynika z badań WHO, 60% Polaków nie uprawia żadnych sportów.

dla niepełnosprawnych. W związku z tym jednym z najważniejszych celów strategicznych GMINY KORYTNICA powinien być rozwój infrastruktury sportowej.

Zadania ochrony zdrowia w GMINIE KORYTNICA to m.in.:

- Działania w zakresie pozyskania kadry lekarskiej
- Działania w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej
- Poprawa stanu technicznego obiektów – przychodni i ośrodków zdrowia
- Doposażenie w nowoczesny sprzęt medyczny i diagnostyczny

Zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej realizuje w GMINIE KORYTNICA Gminny Ośrodek Zdrowia, we wsi Pniewnik Wiejski Ośrodek Zdrowia. W gminie nie ma apteki. Na terenie gminy prowadzą działalność 2 gabinety lekarskie ogólne i 1 gabinet stomatologiczny.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna integralna częścią polityki państwa, mającej na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić wykorzystując własne środki oraz możliwości. Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz trwałej integracji ze środowiskiem. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje na terenie gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania zlecone gminie zgodnie z ustaleniami przekazanymi w tej sprawie przez wojewodę, a także zadania własne zgodnie z ustaleniami Rady Gminy.

Zadania z zakresu pomocy społecznej obejmują w szczególności:

- pomoc finansową (zasiłki stałe, stałe wyrównawcze, okresowe, okresowe gwarantowane, okresowe specjalne, macierzyńskie zasiłki okresowe i jednorazowe, zasiłki celowe, celowe specjalne, renty socjalne, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne)
- usługi (usługi opiekuńcze, pomoce sąsiedzkie)
- pomoc rzeczową (odzież, wyprawki szkolne, posiłki, udzielanie schronienia)

- pracę socjalną, rozumianą jako działalność zawodową, nakierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi)

Cechy charakterystyczne jednostek organizacyjnych realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej to dobre przygotowanie zawodowe zatrudnionej kadry, odpowiednia baza techniczna w wystarczającej ilości i dobrym stanie technicznym. W ostatnim czasie zauważyć można duże rozwarstwienie w poziomie życia ludności. Gwałtownie narasta i nasila się proces pauperyzacji całych środowisk, zwłaszcza na terenach wiejskich. To właśnie ludność z terenów wiejskich powinna zostać objęta szczególną opieką ze strony państwa. Jednak charakter i zakres tej pomocy nie powinien ograniczać się wyłącznie do transferu świadczeń rzeczowych lub innych usług pomocowych, lecz obejmować szeroko rozumiany rozwój lokalnych zasobów ludzkich. Gmina powinna opracować programy wyjścia z ubóstwa, alkoholizmu oraz innych patologii społecznych organizując np. spotkania informacyjne, kluby lokalne, koła zainteresowań, szkolenia i praktyki zawodowe, różnego rodzaju odpłatne roboty publiczne na jej terenie.

W sferze społecznej najpilniejsze zadania na terenie GMINY KORYTNICA to:

- poprawa sytuacji na rynku pracy – tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy;
- poprawa stanu bazy lokalowej i wyposażenia placówek oświatowych, aby były one w stanie zapewnić odpowiedni poziom kształcenia dzieci i młodzieży;
- poprawa bazy lokalowej i wyposażenia placówek ochrony zdrowia;
- poprawa stanu bezpieczeństwa – przeciwdziałanie patologiom;
- pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży – budowa obiektów sportowych, działalność kulturalna;
- działania edukacyjne dla dorosłych – kursy, szkolenia dotyczące działalności gospodarczej, agroturystyki, produkcji zdrowej żywności.

Bezpieczeństwo publiczne

Za zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska odpowiada Starosta Węgrowski, Komendant Powiatowy Policji oraz

Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej. Odpowiedzialność ponoszą: Komendanci Policji – za porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli, Komendant Państwowej Straży Pożarnej oraz Terenowe Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej – za ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska oraz zdrowia i życia ludzi.

Komisariat Policji w Korytnicy funkcjonuje samodzielnie od 1993 roku. Na jednego policjanta KP Korytnica przypada 1 875 mieszkańców i 4,5 km² terenu.

Jednostka utrzymuje kontakty ze społeczeństwem między innymi dzięki uczestniczeniu w spotkaniach OSP, komisji bezpieczeństwa, rolnictwa, a także w spotkaniach z sołtysami i organizacjami typu non-profit.

Analizując kategorię przestępstw mających zdecydowany wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy, należy za tę kategorię uznać przestępstwa przeciwko mieniu. Działania prewencyjne prowadzone są z uwzględnieniem:

- współpracy z agencjami ochrony mienia w zakresie opracowania zbiorczej dyslokacji oraz wspólnych patroli
- współpracy ze szkołami, jednostkami wojskowymi z wykorzystaniem psa do wykrywania narkotyków
- prowadzenia służb koncentrycznych w rejonach zagrożonych

Organizacje pozarządowe

Na terenie GMINY KORYTNICA działa niewiele stowarzyszeń, fundacji, klubów sportowych, kół zainteresowań itp. Może to świadczyć o przeciętnym poziomie rozwoju tzw. społeczeństwa obywatelskiego. Mieszkańcy gminy niezbyt aktywnie uczestniczą w życiu lokalnej społeczności, co niestety negatywnie wpływa na integrację społeczną całej gminy. Rodzić to może w przyszłości liczne konflikty i nieporozumienia wśród mieszkańców, których większość nie zawsze chętnie identyfikuje się z otaczającym ich środowiskiem. Władze gminy powinny w przyszłości położyć szczególny nacisk na problem aktywizacji społecznej, szczególnie ludności rolniczej oraz dzieci i młodzieży.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW

Z ogólnej liczby 3 785 osób w wieku produkcyjnym tylko ok. 2,8 % legitymuje się wykształceniem powyżej średniego. Tylko ok. 1% mężczyzn w wieku produkcyjnym posiada wyższe wykształcenie. Zdecydowana większość mieszkańców legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym lub podstawowym i wymaga stworzenia i utrzymania istniejących stanowisk pracy. Jest to grupa najmniej mobilna, dla której należy pozyskać inwestorów strategicznych poprzez stworzenie korzystnych warunków

inwestowania; tj. poprawę warunków infrastrukturalnych. W najbliższych latach można oczekiwać wzrostu liczby mieszkańców z uwagi na:

- możliwości terenowe lokalizacji osadnictwa, szczególnie zabudowy jednorodzinnej na dużych działkach o funkcji rekreacyjno-turystycznej ,
- dogodne połączenia komunikacyjne z Warszawą i Węgrowem
- stały, obserwowany od kilku już lat, proces lokalizacji nowych miejsc pracy na terenie GMINY KORYTNICA wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych i tendencje do wykorzystania przeznaczonych na zagospodarowanie terenów zgodnie z aktualnym planem miejscowym
- atrakcyjność lokalizacji osadnictwa ze względu na warunki przyrodniczo-krajobrazowe oraz dobry stan środowiska przyrodniczego

Wśród najważniejszych problemów społecznych gminy wymienić należy:

- rozmieszczenie obiektów kultury – świetlic, remiz OSP jest nierównomierne. Obiekty zlokalizowane są we wsiach położonych we wschodniej i środkowej części gminy. Wsie położone w zachodniej części gminy z wyjątkiem Kątów i Traw nie posiadają tego typu obiektów. Potrzeba ich wybudowania charakteryzuje najliczniejsze miejscowości: Sewerynow, Połazie Świętochowskie oraz Turne.
- dostępność usług w zakresie leczenia jest gorsza niż na innych obszarach wiejskich powiatu węgrowskiego.
- gmina jest bardzo słabo wyposażona w obiekty infrastruktury sportowej oraz punkty biblioteczne

III. Zadania polegające na poprawie sytuacji na obszarze wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego

ZMIANY W STRUKTURZE ROLNEJ I LEŚNEJ

Restrukturyzacja rolnictwa

Na terenie gminy przeważają gospodarstwa wielokierunkowe. Jest efektem występowania średniej jakości gleb, niekorzystnej struktury agrarnej gospodarstw rolnych i braku stabilnych rynków zbytu. Opłacalność produkcji rolnej. W związku z tym należy opracować program restrukturyzacji rolnictwa. Głównymi kierunkami tych zmian powinny być:

- rozwój rolnictwa ekologicznego;
- popularyzacja nowych rodzajów upraw i hodowli;
- tworzenie grup producenckich i współdziałanie rolników w celu pozyskania nowych rynków zbytu.

Rozwój przetwórstwa i usług okołorolniczych

Rozwój lokalnych firm przetwarzających produkty rolne pozwala na wyeliminowanie części pośredników między producentem a konsumentem. Będzie to miało korzystny wpływ na kształtowanie się cen produktów, gdyż owi pośrednicy przejmują znaczną część dochodów. Powstanie przetwórci może dać rolnikom możliwość ukierunkowania produkcji i organizacji zbytu, tym bardziej, że produkty przetworzone lub uszlachetnione są łatwiej zbywane.

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

Kompleksowa infrastruktura techniczna w gminie

Realizacja inwestycji wyposażających gminę w kompleksową infrastrukturę techniczną jest podstawowym czynnikiem mającym wpływ na jej rozwój. Szczegółowe plany powinny dotyczyć:

- modernizacji ujęcia wody;
- budowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych;
- modernizacji gminnych sieci elektroenergetycznych;
- budowy systemu gazociągowego;
- gospodarki odpadami stałymi i płynnymi z produkcji rolnej i pozarolniczej.

Modernizacja systemu komunikacyjnego w gminie

Odpowiedni poziom rozwoju systemu komunikacyjnego jest kolejnym istotnym czynnikiem rozwoju lokalnego. Sieć dróg w gminie wymaga usprawnień i modernizacji, duże zastrzeżenia budzą stan nawierzchni i parametry techniczne dróg. Konieczne jest opracowanie koncepcji układu komunikacyjnego w gminie i opracowanie harmonogramów działań, niezbędnych do jego wdrożenia. Poza samymi drogami uwagę należy zwrócić na urządzenia infrastruktury drogowej, czyli chodniki, parkingi, oświetlenie uliczne, tablice informacyjne oraz ścieżki rowerowe.

POPRAWA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Władze gminy powinny przede wszystkim dołożyć starań, aby nie dopuścić do pogorszenia stanu środowiska naturalnego. Konieczne jednak są inwestycje, które mogą ten stan poprawić – gazyfikacja, modernizacja sieci elektroenergetycznej, budowa systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, utylizacja odpadów w tym także z produkcji zwierzęcej, a także poprawa estetyki gminy poprzez likwidację „dzikich” wysypisk śmieci.

Istotnym elementem działań na rzecz ochrony środowiska jest edukacja ekologiczna społeczności lokalnej.

POPRAWA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców

Placówki oświatowe powinny zapewnić młodzieży poziom kształcenia, który pomoże im w dalszej edukacji na poziomie średnim i wyższym. Istotnymi elementami poprawiającymi jakość kształcenia są baza lokalowa, wyposażenie w pomoce naukowe oraz kwalifikacje kadry pedagogicznej. Podobnie sytuacja wygląda jeśli chodzi o opiekę medyczną.

„Inwestowanie w młodych”

Konieczne jest opracowanie planu działań, które stanowiłyby dla młodzieży alternatywę dla ucieczki do większych miast lub bezproduktywnego spędzania czasu. Należy wykorzystać istniejącą bazę sportowo – rekreacyjną oraz dążyć do jej rozbudowy. Istotna dla osiągnięcia zamierzonych celów jest ścisła współpraca samorządu, placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i instytucji zajmujących się pracą z młodzieżą.

PRZECIWDZIAŁANIE I ŁAGODZENIE SKUTKÓW BEZROBOCIA

Sposobem na zmniejszanie bezrobocia na terenie gminy może być współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Gminy przy planowaniu i realizacji prac

interwencyjnych, robót publicznych oraz organizacji szkoleń umożliwiających przekwalifikowanie lub podniesienie kwalifikacji. Pomoc powinna polegać również na wspieraniu inicjatywy obywateli chcących założyć własną działalność. Pomoc ta może polegać na przykład na doradztwie i szkoleniu w zakresie prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej. Najefektywniejszym sposobem przeciwdziałania bezrobociu jest wspieranie rozwoju sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Wynika to m.in. z faktu, że organizacja jednego miejsca pracy w małej firmie jest zdecydowanie mniej kosztowna niż w przemyśle. Władze gminy powinny umożliwić rozwój sektora MSP poprzez tworzenie terenów pod nowe inwestycje, regulacja stanu prawnego działek, wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę oraz opracowywanie systemu ulg dla osób i firm tworzących na terenie gminy nowe miejsca pracy.

ZWIĘKSZANIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ GMINY

Rozwój turystyczno-rekreacyjnych funkcji gminy nie może opierać się wyłącznie o istniejące zasoby i walory. Konieczne jest podjęcie długofalowych działań, które podniosą atrakcyjność gminy – zarówno dla turystów, jak i osób poszukujących terenów pod domki letniskowe. Aby skutecznie realizować te cele należy opracować i wdrożyć programy: zalesiania gleb nieprzydatnych rolniczo, małej retencji, rozbudowy bazy turystyczno-rekreacyjnej i rozwoju agroturystyki.

PROMOCJA GMINY I WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I INSTYTUCJAMI

Należy opracować gminny program promocji, który pomoże w dotarciu z odpowiednią ofertą do potencjalnego odbiorcy. Plan ten musi uwzględniać specyfikę oferowanych produktów i usług (produkty rolnicze, zdrowa żywność, usługi agroturystyczne, tereny pod inwestycje, budownictwo mieszkaniowe, rekreację) oraz grup docelowych. Dla realizacji wszelkiego rodzaju działań umożliwiających gminie rozwój konieczne jest pozyskanie środków ze źródeł zewnętrznych. Ułatwić to może zbudowanie grupy pracowników umiejących przygotowywać profesjonalne wnioski o środki pomocowe oraz prowadzić i rozliczać inwestycje.

Pozytywne efekty dla rozwoju gminy może przynieść również nawiązanie współpracy z innymi samorządami, zarówno krajowymi, jak i zagranicznymi. Współpraca między

jednostkami samorządowymi może polegać na wymianie doświadczeń, kontaktów gospodarczych, wymianie kulturalnej i wymianie młodzieży.

IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

W Planie Rozwoju Lokalnego do realizacji przyjęto projekty i zadania polegające na poprawie sytuacji na obszarze GMINY KORYTNICA z uwzględnieniem: zmian w strukturze gospodarczej obszaru, zmian w sposobie użytkowania terenu poprzez stworzenie warunków do powstawania i rozwoju zakładów produkcyjno-usługowych oraz rozwoju drobnej przedsiębiorczości, rozwoju systemu komunikacyjnego i infrastruktury drogowej oraz poprawy stanu środowiska naturalnego.

1. PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE NA LATA 2004 - 2006

Do realizacji z udziałem środków z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego**
Program Operacyjny: **Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego**
Priorytet 3 – Rozwój lokalny

Działanie 3.1. Obszary wiejskie

Lp	Nazwa planowanego działania - zadanie Typ projektu inwestycyjnego	Zgodność z planem zagosp. przestrz.	Etapy działania Harmogram realizacji	Oczekiwane rezultaty	Institucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu beneficjent końcowy	Nakłady do poniesienia w zł
BUDOWA I MODERNIZACJA URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA W WODĘ 2005-2006						
Dziedziny interwencji: 3. Infrastruktura podstawowa 3.4 Infrastruktura środowiskowa 3.4.4 Woda pitna (gromadzenie, przechowywanie, uzdatnianie i dystrybucja)						
1.	Budowa odcinka sieci wodociągowej wraz z przyłączami w Pniewnik, Wielądki, Nojszew, Szczurów, Roguszyn, Decie, Wypychy, Czaple, Zabokliki	?	2005-2006r.	Rozbudowa sieci	Gmina Korytnica	3 000 000 zł gmina – 750 000 zł EFRR 2250 000 zł

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I OCHRONY ZDROWIA 2005-2006

1.	Budowa budynku administracyjnego z częścią NZOZ w Korytnicy	?	2005-2006r.	Poprawa bazy administracyjnej i opieki zdrowotnej	Gmina Korytnica	1 100 000 zł Gmina 275 000 EFRR 825 000
----	---	---	-------------	---	-----------------	---

2. PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE NA LATA 2007-2013

Priorytet 3 – Rozwój lokalny

Działanie 3.1. Obszary wiejskie

Lp.	Nazwa planowanego działania - zadanie Typ projektu inwestycyjnego	Zgodność z planem zagosp. przestrz.	Etapy działania Harmonogram realizacji	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu beneficjent końcowy	Nakłady do poniesienia w zł
MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH O ZNACZENIU LOKALNYM 2007-2013						
Dziedziny interwencji: 3. Infrastruktura podstawowa						
3.1 Infrastruktura transportowa						
3.1.2 Drogi						
1.	Przebudowa drogi gminnej Maksymilianów-Kąty-Sekłak	?	I etap 2007r.	3100 mb	Gmina Korytnica	I etap - 1 200 000 zł Gmina - 300 000 zł EFRR - 900 000 zł
2.	Przebudowa drogi gminnej Turna-Chmielew-Czapple-Wypychy	?	I etap 2008r.	3000 mb	Gmina Korytnica	I etap - 1 200 000 zł Gmina - 300 000 zł EFRR - 900 000 zł
3.	Przebudowa dróg gminnych Sekłak, Maksymilianów, Pniewnik-Stary, Świętochów, Trawy – Adampol, Korytnica-Turna, Rąbież, Lipniki	?	2009 - 2013	16 km	Gmina Korytnica	I etap - 8 000 000 zł Gmina - 2 000 000 zł EFRR: 6 000 000 zł

BUDOWA URZĄDZEŃ DO ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW

2007-2013

Dziedziny interwencji: 3. Infrastruktura podstawowa
3.1 Infrastruktura środowiskowa
3.4.5 Oczyszczanie ścieków

1.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków komunalnych	?	2010-2013	Ochrona środowiska 1000 szt.	Gmina Korytnica	Gmina - 10000 000 zł EFRR - 2500 000 zł 7500 000 zł
2.	Budowa oczyszczalni ścieków dla UG i NZOZ w Korytnicy		2007	Ochrona środowiska	Gmina Korytnica	gmina - 40 000 zł EFRR - 10 000 zł 30 000 zł
3.	Budowa oczyszczalni ścieków dla Szkół Podstawowych w Maksymilianowie, Sewerynowie, Pniewniku, Górkach Grubakach		2008-2010	Ochrona środowiska	Gmina Korytnica	gmina - 130 000 zł EFRR - 32 500 zł 97 500 zł

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I OCHRONY ZDROWIA 2007- 2013

1.	Budowa szkolnej sali gimnastycznej z zapleczem przy Gimnazjum w Korytnicy	?	2007-2010	Poprawa bazy sportowej	Gmina Korytnica	gmina - 2 000 000 zł EFRR - 500 000 zł 1500 000 zł
----	---	---	-----------	------------------------	-----------------	--

Lp	Nazwa planowanego działania - zadanie Typ projektu inwestycyjnego	Zgodność z planem zagosp. przestrz.	Etapy działania Harmogram realizacji	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu beneficjent końcowy	Nakłady do poniesienia w zł
----	--	-------------------------------------	---	----------------------	---	-----------------------------

BUDOWA I MODERNIZACJA URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA W WODĘ 2007-2013

Dziedziny interwencji: 3. Infrastruktura podstawowa
3.4 Infrastruktura środowiskowa
3.4.4 Woda pitna (gromadzenie, przechowywanie, uzdatnianie i dystrybucja)

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wiejskiej Korytnica na lata 2004 - 2013

1.	Budowa odcinka sieci wodociągowej z przyłączami Adampol		2007 r.	Rozbudowa sieci	Gmina Korytnica	140 000 zł gmina - 35 000 zł EFRR - 105 000 zł
2.	Budowa odcinka sieci wodociągowej wraz z przyłączami w Maksymilianów, Sekłak, Kupce, Lipniki, Sewerynów, Bednarze, Jugi, Nowy Świętochów	?	2008-2013r.	Rozbudowa sieci	Gmina Korytnica	3 000 000 zł Gmina - 750 000 zł EFRR - 2 250 000 zł

3. OKREŚLENIE KRYTERIÓW KOLEJNOŚCI REALIZACJI PROJEKTÓW

Kolejność realizacji projektów inwestycyjnych w poszczególnych latach została ustalona z uwzględnieniem możliwości spełnienia przez projekt n/w kryteriów:

kryteria formalne projektu

- możliwość złożenia kompletnego wniosku z kompletem załączników (spełnienie warunków formalnych)
- właściwa wartość projektu – całkowita wartość zadania poniżej 1 mln euro
- możliwość uzyskania dofinansowania z EFRR na realizację projektu

kryteria merytoryczne i techniczne projektu

- spójność projektu z celami działania określonymi w ZPORR
- trwałość projektu (sposób zarządzania projektem po jego wykonaniu przez okres 5 lat)
- wpływ projektu na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz stworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia
- wskaźniki osiągnięcia celów projektu
- możliwość realizacji w okresie 2004-2006 – wykonalność techniczna
- wskaźniki ekonomiczne i finansowe
- wpływ na politykę ochrony środowiska
- wpływ na politykę równych szans

oczekiwane rezultaty

- stworzenie warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości w rejonie projektu
- polepszenie warunków komunikacji dla mieszkańców w obszarze projektów
- zmniejszenie kosztów utrzymania i eksploatacji po wykonaniu inwestycji
- poprawa stanu środowiska naturalnego

V. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY

Działanie władz GMINY KORYTNICA ma na celu wzmocnienie otoczenia rolnictwa i stworzenie warunków do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego i nowoczesnej produkcji rolnej a także wzmocnienie sfery usługowej związanej z obsługą aglomeracji łódzkiej. Celem niezbędnym do osiągnięcia tego jest stworzenie warunków do rozwoju

przedsiębiorczości z wykorzystaniem kapitału lokalnego i zewnętrznego. Można to osiągnąć poprzez realizację inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie wsi, uregulowanie gospodarki odpadami, stworzenie warunków do rozwoju turystyki i wypoczynku poprzez wykorzystanie kompleksów leśnych, ochrona zasobów przyrodniczych, poprawy stanu dróg i połączeń komunikacyjnych. Te zamierzenia i cele można osiągnąć poprzez:

- przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich
- zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów lokalnych i inwestorów zewnętrznych
- aktywizację lokalnej społeczności
- rozwój społeczeństwa informacyjnego
- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi
- zwiększenie poziomu inwestycji lokalnych
- wyzwolenie lokalnego potencjału przedsiębiorczości i zaangażowanie mieszkańców jako szansa przezwyciężenia trudności ekonomicznych
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej poprzez stworzenie mieszkańcom możliwości na podjęcie działań w celu rozgałęzienia i urozmaicenie produkcji, rozszerzenie jej na różnorakie odległe od siebie dziedziny po to aby straty poniesione w jednej móc zrekompensować zyskami osiągniętymi w innej branży
- wzrost kreatywności w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania
- tworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw
- realizowanie polityki równych szans – czyli uwzględnienie w procesie realizacji poszczególnych projektów interesu grup społecznych znajdujących się w trudniejszej sytuacji: osób niepełnosprawnych (np. łamanie barier architektonicznych podczas inwestycji w zakresie modernizacji dróg), kobiet (poprawa sytuacji kobiet na rynku pracy – np. poprzez rozwój agroturystyki na obszarach wiejskich, samozatrudnienie poprzez stworzenie bazy do rozwoju turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych terenu), korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (aktywizacja grupy bezrobotnych przy pracach inwestycyjnych , tworzenie nowych miejsc pracy)

Działania powyższe związane są z koniecznością dokonania inwestycji. Część zadań inwestycyjnych może być realizowana z udziałem środków zewnętrznych m.in.

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w programach operacyjnych np. Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego i Sektorowych Programach Operacyjnych.

Celem realizacji Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu 3 – Rozwój lokalny w Działaniu 3.1 – Obszary wiejskie jest wykorzystanie potencjału ekonomicznego, turystycznego, kulturowego, historycznego i przyrodniczego w celu zwiększenia atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych.

W ramach Działania 3.1 – Obszary wiejskie do realizacji przewiduje się projekty inwestycyjne wynikające z PRL oraz Strategii Rozwoju Gminy Korytnica do 2020 roku.

W PRL ujęte zostały projekty i zadania planowane do realizacji w okresie 2004-2006 przewidziane do współfinansowania z udziałem środków EFRR oraz budżetu gminy oraz do realizacji w okresie 2007-2013.

W ramach Działania 3.1. – Obszary wiejskie do realizacji w Gminie Korytnica przewiduje następujące typy projektów inwestycyjnych:

◆ **Budowa lub modernizacja dróg gminnych o znaczeniu lokalnym**

- modernizacja ulic osiedlowych
- modernizacja ulic przy terenach przemysłowych i usługowych
- modernizacja dróg gminnych,

◆ **Gospodarka odpadami**

- uporządkowanie gospodarki odpadami stałymi.

◆ **Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej**

- budowa oczyszczalni zbiorczych, sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączyami
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

◆ **Zaopatrzenie wsi w wodę**

- modernizacja ujęcia wody

VI. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Realizacja projektów z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej będzie miała bezpośredni pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, zmniejszy się ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód ze źródeł komunalnych, zmniejszy się negatywne oddziaływanie odpadów na środowisko przyrodnicze, poprawią się warunki komunikacji drogowej, zwiększy się przejezdność ulic i dróg.

Zrealizowany projekt inwestycyjny będzie analizowany pod kątem osiągnięcia następujących wskaźników:

◆ **wskaźnik produktu**

- długość zmodernizowanych ulic i dróg
- długość wybudowanej kanalizacji deszczowej
- ilość wybudowanych oczyszczalni zbiorczych
- długość wybudowanych kolektorów sanitarnych
- ilość przyłączy kanalizacyjnych
- ilość wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków
- liczba mieszkańców objęta zagospodarowaniem odpadów stałych – segregacją
- liczba gospodarstw rolnych objętych zagospodarowaniem odpadów produkcji zwierzęcej.

◆ **wskaźnik rezultatu**

- stworzenie warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej w rejonie projektu
- podniesienie jakości dróg
- skrócenie czasu podróży
- zmniejszenie nakładów na bieżące remonty nawierzchni
- poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji toksycznych składników spalin
- oszczędność w kosztach eksploatacji pojazdów
- poprawa stopnia integracji lokalnej sieci transportowej
- zwiększenie poziomu skanalizowania obszaru miasta i gminy
- zwiększenie liczby gospodarstw domowych podłączonych do kanalizacji sanitarnej
- możliwość podłączenia do kanalizacji zakładów produkcyjnych
- poprawa czystości wód powierzchniowych
- zmniejszenie kosztów jednostkowych oczyszczania ścieków
- zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska odpadami stałymi

◆ **wskaźnik oddziaływania**

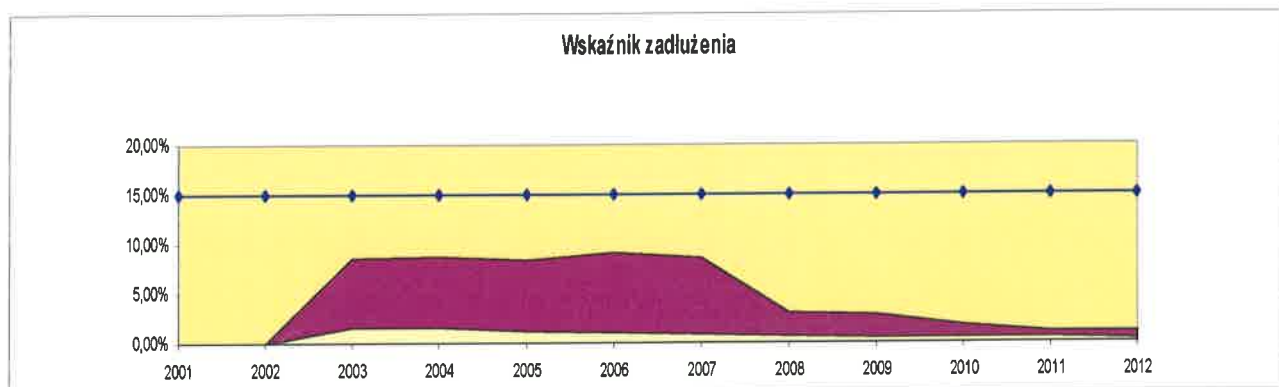
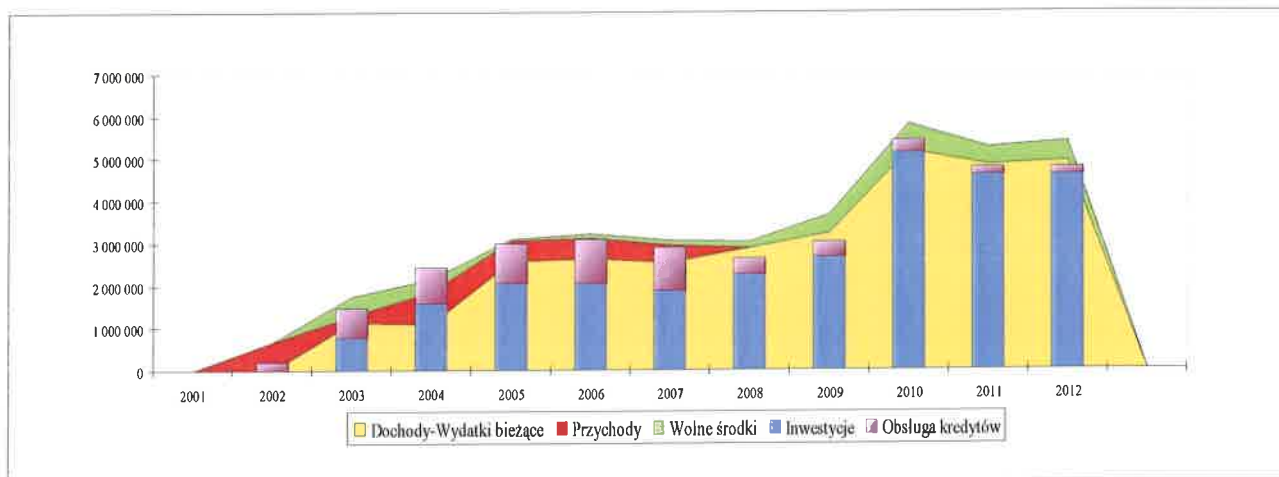
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
- poprawa stanu środowiska naturalnego
- poprawa zdrowotności mieszkańców
- liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy

Monitorowanie wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania będzie dokonywane raz w roku na etapie oceny PRL na podstawie:

- danych statystycznych uzyskanych z GUS i Powiatowego Urzędu Pracy,
- danych z Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy Korytnica o rozwoju drobnej przedsiębiorczości
- innych dostępnych opracowań pozwalających na monitorowanie wskaźników rezultatu

VII. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004-2006 ORAZ PROGNOZA BUDŻETU DO 2013 ROKU

Scenariusz finansowy na lata 2004 – 2013 zakłada zaciągnięcie przez gminę kredytu w kwocie 1.150.000 w latach 2005 – 2007 na pokrycie bieżących niedoborów finansowych. Uwzględnia także planowane wydatki inwestycyjne w ramach ZPORR w latach 2004 – 2013 oraz kwoty dotacji z EFRR w wysokości 75% ich ogólnej sumy.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
DOCHODY OGÓŁEM	11 301 302	11 637 178	11 806 882	12 433 020	13 220 452	15 592 251	15 728 629	16 314 828	16 933 535
Dochody własne	4 491 914	4 606 938	4 583 649	4 980 362	5 439 106	7 464 522	7 237 661	7 422 472	7 615 267
1. Dochody podatkowe	2 606 236	2 713 272	2 809 915	2 920 814	3 069 276	3 223 944	3 383 379	3 556 135	3 736 283
2. Wpływy z gospodarki pozabudżetowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Udziały w zyskach/dywidendy	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Wpływy z majątku i sprzedaży	50 658	53 352	55 862	58 689	62 411	66 369	70 581	75 205	80 133
5. Dochody z działalności finansowej	5 540	5 963	6 375	6 835	7 435	8 096	8 832	9 663	10 581
6. Pozostałe podatki i opłaty	279 648	283 721	287 598	291 760	296 609	301 544	306 514	311 693	316 960
7. Pozostałe dochody własne	12 331	13 130	13 900	14 765	15 875	17 069	18 355	19 776	21 309
8. Wpływy z EFRR	1 537 500	1 537 500	1 410 000	1 687 500	1 987 500	3 847 500	3 450 000	3 450 000	3 450 000
Subwencje i dotacje	6 809 389	7 030 240	7 223 233	7 452 657	7 781 346	8 127 729	8 490 969	8 892 356	9 318 268
Subwencje ogółem	6 008 560	6 187 189	6 340 847	6 525 958	6 796 310	7 080 642	7 377 872	7 706 777	8 055 449
Dotacje ogółem	800 829	843 051	882 387	926 699	985 036	1 047 086	1 113 097	1 185 578	1 262 819
WYDATKI BIEŻĄCE:	8 736 996	9 017 651	9 264 655	9 560 114	9 980 502	10 423 149	10 885 410	11 396 137	11 937 940
WYDATKI NA OBSŁUGĘ ZADŁUŻENIA	144 076	127 326	114 969	85 450	81 789	86 554	72 800	60 900	53 400
ŚRODKI NA INWESTYCJE BRUTTO	2 420 231	2 492 201	2 427 258	2 787 455	3 158 162	5 082 548	4 770 420	4 857 791	4 942 195
PRZYCHODY I ROZCHODY									
Przychody z zaciągania długu	500 000	500 000	400 000	0	0	0	0	0	0
Przychody z prywatyzacji	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Splata zadłużenia	803 000	927 000	902 066	286 000	286 000	193 000	100 000	100 000	100 000
Pozostałe rozchody	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ŚRODKI NA INWESTYCJE NETTO (z uwzględnieniem przychodów i rozchodów)	2 117 231	2 065 201	1 925 192	2 501 455	2 872 162	4 889 548	4 670 420	4 757 791	4 842 195
INWESTYCJE I INNE WYDATKI MAJĄTKOWE	2 050 000	2 050 000	1 880 000	2 250 000	2 650 000	5 130 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
Inwestycje w ramach ZPORR	2 050 000	2 050 000	1 880 000	2 250 000	2 650 000	5 130 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
Inwestycje pozostałe									
Roczne przepływy gotówki netto	67 231	15 201	45 192	251 455	222 162	-240 452	70 420	157 791	242 195
Wolne środki na koniec roku	105 754	120 956	166 148	417 603	639 765	399 313	469 733	627 523	869 718
Nadwyżka/deficyt budżetowy	370 231	442 201	547 258	537 455	508 162	-47 452	170 420	257 791	342 195

VIII. SYSTEM WDRAŻANIA

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad jego aktualizacją. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Realizacja Planu Rozwoju Gminy uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów zabezpieczą 25% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Podmiotem bezpośrednio odpowiadającą za monitorowanie i wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego jest Wójt Gminy Korytnica. Może on powołać Zespół zadaniowy ds. opracowania i monitorowania PRL powołany przez PRL będzie wdrażany przez Wójta Gminy Korytnica. Podmiotem okresowo monitorującym i kontrolującym realizację Planu Rozwoju Lokalnego jest Rada Gminy Korytnica i jej Komisje.

System wdrażania PRL Gminy Korytnica obejmuje:

- komunikację społeczną w zakresie przyjmowania nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych
- przygotowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej dla inwestycji ujętych w planie
- składanie wniosków aplikacyjnych o przyznanie dofinansowania ze środków EFRR
- realizacja inwestycji zgodnie z określonymi wymogami
- po zakończeniu inwestycji monitorowanie i raportowanie wydatków i efektów rzeczowych projektu
- przedkładanie Komisjom Rady Gminy raportów i informacji z przebiegu realizacji zadań umieszczonych w PRL

IX. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Monitorowanie jest to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. Monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy.

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym. **Monitoring rzeczowy** obejmował będzie skwantyfikowane dane obrazujące postęp we wdrażaniu

programu oraz umożliwienie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w PRL i będzie prowadzony w trzech kategoriach:

- wskaźniki produktu
- wskaźniki rezultatu
- wskaźniki oddziaływania

Monitoring finansowy obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

1. System monitorowania planu rozwoju lokalnego

Jednostką bezpośrednio odpowiadającą za monitorowanie i wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Korytnica jest Wójt Gminy Korytnica oraz powołany zespół zadaniowy.

W pracach związanych z monitorowaniem i oceną Planu Rozwoju Lokalnego mogą brać udział również niezależni eksperci oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego.

Podmiotem systematycznie monitorującym i kontrolującym realizację Planu Rozwoju Lokalnego jest Rada Gminy Korytnica i jej Komisje.

Plan Rozwoju Lokalnego może być uzupełniany o kolejne zadania, które wynikają bezpośrednio ze zmian w Programach Operacyjnych dokonywanych na wniosek zespołu zadaniowego ds. rozwoju lokalnego.

2. Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego

Merytoryczna ocen założeń Planu Rozwoju Lokalnego i ocena realizacji zadań wynikających w Planu Rozwoju Lokalnego dokonywana będzie na sesji absolutoryjnej każdego roku. Dokonywana będzie we współpracy zespołu wdrażającego z Wójtem Gminy oraz innymi organami samorządu.

3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem otwartym i winien być uzupełniany poprzez wpis nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych raz w roku kalendarzowym w okresie projektowania budżetu. Wszelkie postulaty i wnioski dotyczące przedsięwzięć inwestycyjnych do PRL przyjmuje pełnomocnik ds. rozwoju lokalnego, pełniący funkcję koordynatora zespołu zadaniowego przygotowującego plan rozwoju lokalnego. Postulaty do PRL oraz wnioski składać mogą także radni, stowarzyszenia i nieformalne grupy mieszkańców, organizacje powiązane z budżetem Gminy, w tym również spółki prawa handlowego.

4. Public Relations planu

O terminie i trybie rozpoczęcia przyjmowania wniosków i postulatów od mieszkańców, organizacji powiązanych z budżetem Gminy oraz spółek prawa handlowego i kryteriach kwalifikacji zadań do PRL, informuje media pełnomocnik ds. rozwoju lokalnego.

Monitorowanie koordynowane będzie przez odpowiedni zespół zadaniowy oraz będzie spójne z zasadami monitorowania i raportowania przez jednostkę wdrażającą zadanie.